

ŠTEVILKA 9 LETNIK XXIII CENA 2 DIN

TRIBUNA

LJUBLJANA, 1. FEBRUARJA 1974

Sejna dvorana na Univerzi 10. januarja 1974. Ob 9. uri že prek petinsedemdeset delegatov. Delegati pa še vedno prihajajo. Skupščina sklepčna! Prisotni tudi gostje iz Univerze, RK in MK ZMS ter iz UK ZKS. Na predlagani dnevni red in delovno predsedstvo ni pripomb. Skupščina se lahko začne. Poročilo predsednika Skupnosti študentov LVZ in predsednika IO SŠ LVZ Tomaža Kšeje je bilo sorazmerno kratko, saj 43 tipkanim stranem poročila o delu SŠ LVZ ter njenih organov ni bilo mnogo dodajati. Tomaž je samo poudaril nekaj bistvenih

točk iz poročila in pojasnil globalno usmeritev dela v SŠ LVZ. Omenil je tudi nekaj akcij v zadnjem letu. Vedno večji vpliv študentov na vseh nivojih na univerzi, konsolidacija in delovna diferenciacija mnogih študentskih organizacij po fakultetah, resno delo v različnih komisijah, vedno bolj masovna udeležba študentov v delu SŠ, delo na področju socialno-ekonomske problematike, reforma univerze, delo na področju nove organiziranosti mladih... Socialna struktura je še vedno slaba, še močno si bo potrebno prizadevati na področju reforme univerze in ob ustanavljanju TOZD-ov, za enakopravni status študentov na univerzi... Vse to so stvari, „na katerih“ se je že in se bo še moralo delati. Tomaž je malo hvalil, malo grajal, tako da diskutantom, ki so mu sledili, ni bilo potrebno mnogo spre-

minjati in kritizirati, samo nekaj stvari bo potrebno poročilo o delu še dodati; ocena in oris stanja pa sta v poročilu pravilna. Zato skupščina oceni, da je bilo delo IO SŠ LVZ uspešno, in mu da razrešnico. Jasno je, da zdaj sledijo volitve! H kandidacijski listi ni pripomb, delegati dodajo nanjo še dve imeni. Delegati pridno izpolnijo glasovnice in kmalu izvememo sestav novega IO SŠ LVZ. Skupščina izvoli tudi člane svetov AAMD ŠOLT, Tribune, radia Student, Časopisa za kritiko znanosti, domišljijo in novo antropologijo, pa še za nadzorni odbor SŠ LVZ in člane PZS univerze. Potrudi glavne in odgovorne urednike Tribune, radia Student in Časopisa za kritiko...

Razprava je zadržala, ko so delegati s filozofske fakultete informirali skupščino o stanju na FF v Zagrebu in Beogradu. Skupščina je ugotovila, da je še vedno premalo informirana o teh dogodkih, da bi lahko sprejela kakšna stališča, zato je dala pobudo za ustanovitev akcijskega odbora za spremljanje teh dogodkov, kajti nujno potrebna je dobra informiranost.

Še bolj temperamentna pa je bila razprava o novi organizaciji mladih oziroma o pripravi na kongres mladih. Najprej so „nastopili“ delegati s filozofske fakultete in povedali, kakšno je bilo stališče zbora študentov na FF. To pravi, da študentje FF nikakor niso proti sodelovanju celotne mlade generacije, da pa je v tem trenutku združitve med SŠ in ZM neprimerna, kajti ni nobene garancije za samostojnost študentov v novi organizaciji, to pa zaradi zbiorakratiziranosti vodstvenih struktur ZM. Sklep zahteva referendum med vsemi slovenskimi študenti. Sledilo je prerekanje in prepričevanje, razlaganje, na trenutke celo vpitje. Nato so na željo delegatov za FF delegati s skoraj vseh fakultet povedali, kako je potekala razprava o novi organiziranosti pri njih. Razprave po fakultetah so varirale od spontanih pogovorov med študenti pa do javnih zborov in tematskih skupščin, pač glede na specifično organiziranost posameznih študentskih organizacij po fakultetah. V glavnem so skoraj vsi delegati menili, da se študentje strinjajo s sodelovanjem in celo organizacijskim povezovanjem celotne mlade generacije – kmečke, delavske, srednješolske in študentske mladine, kajti gre za skupne interese. Razprava pa mora biti javna, argumentirana, dana morajo biti programska načela in osnove organiziranja, ki jih bodo vsi študentje lahko prediskutirali, popravili, po potrebi pa tudi spreminili. Delegati so v svojih razpravah ocenili, da je stališče FF aprioristično, in da zahtevani referendum v tem trenutku ne bi bil primeren, bil bi celo nedemokratičen. Oceniti moramo, da še na nobeni skupščini v zadnjih letih ni toliko predstavnikov s posameznih fakultet javno povedalo o delu na fakultetah in že dolgo nismo slišali toliko mnenj!

Razprava je bila, kot smo že povedali, zelo živahna, tako da sta se vanjo vključila tudi predstavnika RK ZMS in MK ZMS, ki sta poudarila, da gre v osnutku organiziranosti, ki ga predlaga Zveza mladine, za povezovanje vseh mladih na delegatski osnovi, ne pa za združitve ZM in SŠ.

Po tej – skoraj že mučni, včasih že kar nestrpni razpravi je bilo pod točko razno sprejetih nekaj koristnih sklepov o finančnem poslovanju skupnega računovodstva SŠ.

Takoj po skupščini so se na sestanku zbrali člani novega izvršnega odbora in izvolili za predsednika Borisa Muževiča, absolventa FSPN, do sedaj odgovornega urednika radia Student, nekaj časa podpredsednika IO SŠ LVZ ter v SŠ zelo aktivnega študenta.

Po trudapolnem delu so člani stagera in novega IO-ja odšli na že tradicionalno kosilo k Mačku.

CF

O REDNI LETNI SKUPŠČINI FARMACEVTOV

Dne 11. 1. 1974 je bila v veliki predavalnici na oddelku za tekstilno tehnologijo redna letna skupščina študentov odseka za farmacijo.

Kaj je bilo na tej skupščini zanimivega?

Razen poročila o delovanju študijske komisije, o študentski samopomoči in o problemih v zvezi s predmetom botanika je bilo vse bolj formalno in standardno (poročilo predsednika, blagajnika, volitve itd.). Pa pojdemo k zanimivim stvarim.

Ustanovitev študijske komisije je bil predlog s strani absolventov. Komisija bi delovala v okviru odseka za farmacijo in bi skrbel za izboljšanje učnega programa in za odklanjanje morebitnih problemov pri študiju. S strani profesorjev je ta predlog naletel na ugoden odziv, vendar so bili mišljenja, naj bi komisija delovala čez vse leto, ne pa samo ob kakšnih težavah (kakor letos pri fizikalno-kemijski analizi).

Študentsko pomoč, ki sta jo tolikokrat omenjala tako fakultetno glasilo Informator kot radio Student, dosedaj ni izkoristil niti en sam študent. Za odsek, kjer so vpisani tudi nekateri študenti iz socialno šibkih družin, iz delavskih in kmečkih družin, je to porazno. Potemtakem so vsi siti, imajo lepe in ogrevane sobice, v miru študirajo in imajo urejeno prebavo. Možno je tudi, da se bojijo prositi za to pomoč. Ampak tu nekaj ni prav.

Vsa stvar v zvezi s problemom predmeta botanika pa je v tem, da profesor v več kot desetih letih ni uspel izdati okvirnih skript za ta predmet. Zaradi pomanjkanja literature v našem jeziku je že več brucev obležalo v prvem letniku in je botanika eden izmed predmetov, ki največ prispeva k velikemu osipu v prvem letniku na tem odseku.

Govor je bil še o srečanju študentov farmacije v Zagrebu, kjer je uspešno sodelovalo več študentov, in pa o posebni brošuri, ki bi novice informirala o študiju farmacije in o potrebah farmacevtske industrije (taka brošura že obstaja, vendar je nihče noče kupiti, ker stane okoli 10 N din!)

Skupščina bi bila lahko bolj zanimiva, če bi sodelovali vsi prisotni študenti, ne pa samo novoizvoljeni predsednik Peter Simonček, profesorji in nekateri člani IO-ja oddelka za kemijo, v okviru katerega delujejo študenti farmacije. S te strani pa so vsi ostali molčečnejši in kimavci vredni velikega ukora.

Upamo tudi, da bo študentska organizacija sedaj, ko je dobila nove prostore, delovala res kot organizacija študentov, ne pa samo kot strokovno združenje.

Boris STEVANOVIČ

SVOBODNE KATEDRE NA FF

Dve prvi svobodni katedri na FF sta nas dokončno prepričali o emancipativni funkciji takih načinov komunikacije. Ta emancipativna vsebina je dvojna: po eni strani s ustreznim izbiro tem in področij (ter seveda ljudi, ki jih prezentirajo), udeleženci dobivajo nove pomembne in aktualnyinformacije, kar omogoča bolj intenzivno razmišljanje in razgovor. Po drugi strani pa smo priče nekakemu feed-backu – študentje namreč na ta način občutijo bedo študijskih programov, znanja profesorjev in sploh celoga študijskega procesa na Univerzi.

SKLEPI SKUPŠČINE SŠ LVZ

10. januar 1974

1. Skupščina SŠ LVZ sprejema poročilo o delu Skupnosti študentov LVZ ter njenih organov v obdobju od decembra 1972 do januarja 1974 ter oceno stanja v SŠ LVZ s pripombami in dopolnili iz razprave. Redakcijo teksta naj naredi komisija za sklepe.
2. Akcijski program, ki je bil vso jesen v razpravi v SŠ LVZ, skupščina sprejema z dopolnitvami iz razprave. Redakcijo teksta naj naredi komisija za sklepe, IO SŠ LVZ pa naj določi termine akcij.
3. Skupščina SŠ LVZ sprejema osnovno usmeritev dosedanjih prizadevanj IO SŠ LVZ pri reorganizaciji SŠ LVZ ter obvezuje IO SŠ LVZ, da s tem nadaljuje.
4. Skupščina po razpravi v SŠ LVZ podpira sklepe 3. konference ZKJ v zvezi z reorganizacijo organizacij, ki združujejo mlade, ter nalaga IO SŠ LVZ in priporoča organizacijam SŠ, da se angažirajo pri ustvarjanju nove, enotne organizacije vseh mladih.
5. Skupščina SŠ LVZ meni, da je v SŠ potrebno dosledno izvesti delegatski princip ter v zvezi s tem do naslednje volilne skupščine pripraviti spremembe splošnih aktov.
6. Skupščina sprejema akte informacijskih medijev v SŠ, ki so bili usklajeni z zakonom o tisku ter bili v razpravi že na zasedanju skupščine 25. oktobra 1973, ter potrjuje glavne in odgovorne urednike teh informacijskih medijev.
7. Informacijsko mrežo je potrebno še nadalje razvijati. Pri tem je potrebno posvečati vso skrb za fakultetna glasila.
8. Razvijati ter idejno dopolnjevati je potrebno tezo o delovnem statusu študenta ter si prizadevati to tezo v praksi tudi realizirati.
9. Skupščina obvezuje IO SŠ LVZ, da nadaljuje začete akcije, ki so razvidne iz poročila in akcijskega programa.

Glede na to, da so se najživahnejše razprave ter politična akcija v zvezi z realizacijo 8. poglavja resolucije 3. konference ZKJ o mladih začele ravno z razpravami o podaljšanju mandatnega obdobja v celotni SŠ LVZ, sprejema skupščina SŠ LVZ oceno IO SŠ LVZ, ki ugotavlja, da bi podaljšanje mandatnega obdobja ali mandata IO SŠ LVZ-ju ne bilo umestno, ker bi v specifičnih pogojih dela študentske skupnosti takšna odločitev lahko pridobila prizvok, kakor da v politični akciji, ki je potekala vse zadnje obdobje v SŠ LVZ, ni šlo za stvari same ter za politične opredelitve, pač pa za posameznike ter „njihove stoličke“. Glede na to pa, da so člani IO SŠ LVZ tudi vsi redni študentje, bo izvolitev novega izvršnega odbora SŠ LVZ pomenila tudi pomembno osvežitev celotnega dela in dejavnosti celotne SŠ LVZ v pripravah na kongres vseh mladih. Člani IO SŠ LVZ so na sestanku IO SŠ LVZ pred skupščino enoglasno sprejeli sklep, da bodo še naprej sodelovali v pripravah na kongres. Tudi in zlasti zaradi te informacije skupščina SŠ LVZ sprejema zgoraj izraženo oceno IO SŠ LVZ ter sklep o tem, da se mandatno obdobje v SŠ LVZ ne podaljša.

Skupščina SŠ LVZ na podlagi zgoraj navedenega naproša in obvezuje dosedanje člane IO SŠ LVZ, da aktivno delujejo pri delu SŠ LVZ in njenih organov ter pri delu IO SŠ LVZ in v njegovih delovnih skupinah vse do kongresa vseh mladih. IO SŠ LVZ naj formira delovno skupino, ki bo delovala na področju priprav na kongres vseh mladih. Skupščina SŠ LVZ meni, da se mora med pripravami na kongres večkrat sestajati.

Rezultati volitev volilne skupščine SŠ LVZ 10. januarja 1974

Oddanih je bilo 80 glasovnic

1. Bizjak Mirko (FNT)	79 glasov
2. Zlender Jože (EF)	75 glasov
3. Kemperle Franc (SF)	74 glasov
4. Stauber Stojan (FNT)	74 glasov
5. Kovšca Robi (FSPN)	71 glasov
6. Žnidarič Bojan (FE)	70 glasov
7. Muževič Boris (FSPN)	68 glasov
8. Šket Alojz (BTF)	68 glasov
9. Vreg Mile (BTF)	68 glasov
10. Vodičar Janez (SF)	66 glasov
11. Žunič Bojan (PF)	66 glasov
12. Beganovič Salem (FNT)	63 glasov
13. Brumen Bojan (FF)	62 glasov
14. Morel Marko (FE)	62 glasov

Po statusu pa je skupščina potrdila v IO SŠ LVZ še:

15. Aleš Peter (TKS)
16. Damjanič Nikola (radio Student)
17. Filipič Cene (Tribuna)
18. Kos Erik (Sindikati študentov v študentskih domovih)
19. Šoln Zoran (ZŠPK)

Takoj po skupščini je bil na prvi seji IO SŠ LVZ izvoljen za predsednika Boris Muževič.

Treba je zato izbirati teme, ki dejansko odgovarjajo na resnične dvome, vprašanja in probleme. Po reakciji udeležencev sta prvi dve katedri uspeli. Prva je bila 19. decembra. Tema je bila „Narkomanija in vladajoča kultura“, predavatelj je bil Slobodan Drakulič, študent sociologije iz Zagreba. Slobodan ni razpravjal o kliničnih aspektih narkomanije, ampak o socio-kulturnih.

Uživanje nekaterih drog (ne pa narkomanija oz. adikcija!) lahko pripomore k osvoboditvi iz vezi potrošništva in iz družbe storilnosti in učinkovitosti ter je ena od poti za doseg kozmične zavesti. Naslov druge katedre je bil „Seksualnost in politika“. Nenad Mišević, mladi filozof iz Zagreba, je prezentiral izredno zanimive rezultate raziskav, ki so jih socio-psihologi izvedli v Nemčiji (Bruckner in Duhm), o vplivu družbenih institucij na posameznika. V Angliji antipsihiatrija z likvidacijo pojma normalnega, v Franciji skupina seksologov in filozofov, ki je najbolj radikalno zastavila vprašanje spolnosti in politike. Pokazalo se je, da je telo neposredna instanca politike in ekonomije in da so seksualne prakse proizvod tega odnosa. Nakazana je možnost disociacije spolnega užitka od genitalnosti. Med drugim je tudi homoseksualno gibanje dobilo svojo teoretsko podlago.

Obe katedri sta bili na precejšnji teoretski višini, in kar je še bolj važno, razvil se je sproščen pogovor, ki je ukinal razliko med tistimi, ki je posredoval informacijo, in tistimi, ki so jih hoteli slišati.

Naloga je naslednja: vzpostaviti intenzivnejšo komunikacijo med teoretiki in poslušalci.

Sledile bodo še tele teme: Samizdat in opozicija v SZ, Makrobiotika, Zgodovina anarhizma, Struje v sodobnem marksizmu, Reforma univerze, Ekologija, Komune in protikultura, Socialni aspekti rock glasbe itd...

Svobodne katedre se bodo nadaljevale v poletnem semestru. Bodo vsako sredo ob 19. na FF.

F. A.

SEJA INICIATIVNEGA ODBORA ZA IZGRADNJO ŠTUDENTSKIH DOMOV

16. januarja letos je bila seja iniciativnega odbora za izgradnjo študentskih domov v Ljubljani, ki ga je formaliziral univerzitetni svet. Člani odbora so bili seznanjeni s sedanjim položajem in problematiko izgradnje študentskih domov za dodiplomce in podiplomce. V razpravi se je oblikovalo stališče, da je nujno zgraditi še v letošnjem letu okrog 400 ležišč. Seveda pa je potrebno, da se čimprej podpisše družbeni dogovor o financiranju izgradnje. Podpisali ga bodo izvršni svet SRS, RISK in RASK in morda Univerza. Ker je bil v oktobru imenovan odbor za izgradnjo študentskih domov pri RISK-u, se mora ta odbor kar se da hitro sestati in izdelati konkreten predlog etapne izgradnje po programih, ki sta jih naredila oba visokošolska centra, Ljubljana in Maribor. Zopet se je izkazalo, da je za začetek gradnje največji problem prav lokacija, saj se univerza še sedaj ni odločila, kje bo razvijala svoj bodoči center, verjetno pa tudi LUZ ne more ponuditi ugodne lokacije. Center za razvoj univerze bo šele dal v razpravo predlog razvoja mreže visokošolskih institucij in vzpored-

nih objektov. Razprava je pokazala, da bi bilo najbolje, da se v prvi fazi izgradnje zavzamemo za izgradnjo stolpiča za Bežigradom ob novi ekonomski fakulteti. Gradnja fakultete se je začela, zato bi bilo nesmiselno oporekati dejstvu, da se bo za Bežigradom razvil center z nekaj tisoč študenti, ki bodo potrebovali v neposredni bližini tudi študentske domove. Torej šele po treh mesecih, odkar je bila v razpravi analiza potreb do leta 1980, ki je bila skoraj povsod podprta, se je stvar vendarle premaknila.

Valči ŠKERBEC

RAZPRAVA O DRUŽBENEM DOGOVORU POTEKA

Prvo razburjanje ob osnutku predloga družbenega dogovora o nalogah pri oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SRS se je poglelo, in razpravo je IO SZDL Slovenije spravljal v mirne vode. Predvideni rok za podpis družbenega dogovora (31. 12., z odločitvijo IO SZDL Slovenije, da naj o predlogu razpravljajo vsi potencialni podpisniki) je mimo in razprava naj bi potekala do 31. januarja 1974. Že do sedaj se je v razpravi pojavila vrsta mnenj, ki bodo obstoječi predlog lahko ustrezno dopolnila, ga skušala izboljšati, predvsem pa upamo, da bodo osnove dogovora postavljene nekoliko drugače, kot so sedaj.

Izkazalo se je, da je delitev na osnovne in kadrovske štipendije zelo neposrečena, in slišali smo lahko mnenja, da bi govorili le o štipendijah, ki pa morajo zasledovati socialne, kadrovske in stimulativne interese štipendistov in štipenditorjev. Prednost pri pridobitvi štipendije bi še vedno moral imeti tisti, ki je socialno šibkejši (in takih ni malo), pa naj prejema štipendijo iz solidarnostnega sklada ali pa katere koli delovne organizacije. Vsak študent mora biti tudi ustrezno nagradjen za svoje uspešno in hitro delo v procesu izobraževanja. Zato naj bo predvidena stimulacija tudi pri štipendijah, ki bi se podeljevale iz solidarnostnega sklada. Le na tak način si lahko zamišljamo enakost med študenti in manjšo možnost še slabše socialne strukture na univerzi. Izoblikovalo se je tudi mnenje, da je potrebno določiti maksimalni cenaz za pridobitve štipendije. Še posebej se v tej razpravi govori tudi o smotrih in ciljih kadrovske politike. Sigurno štipendiranje ni najvažnejši dejavnik kadrovske politike. Šele ko bomo zgradili tak sistem otroškega varstva, osnovnega šolstva in možnosti čim večjega vpisa v srednje šole, bomo lahko dobili tudi v visoko šolstvo vse, ki so sposobni za nadaljnji študij in ki predstavljajo kot mladi strokovnjaki intelektualni potencial za gospodarstvo. Mnenja so, da imamo velik kadrovski primanjkljaj in da moramo zato ravno s takim štipendiranjem zagotoviti v najkrajšem času čim več mladih kadrov. Pozabljamo pa, da bomo s tem problem le delno rešili, saj ne bomo zagotovili ustrezne strukture v srednjih šolah. Iz solidarnostnih skladov bi lahko dobilo štipendije 8000 srednješolcev, kar pa je še zdaleč premalo, da bi omogočili vsem otrokom, ki imajo slab socialni položaj, vpis v srednje šole.

Pozabljamo tudi, da je največ otrok prav v slovenskih regijah, ki so bolj zaostale in bodo zato združile v solidarnostni sklad manj denarja. Naša podjetja še vse premalo pospešujejo izreden študij oz. študij, ko bi poslale svojega delavca na redni študij. Mehanizem, kako se bodo sredstva solidarnostno pretakala med občani, še ni predviden, in že večkrat je bila izražena bojazen, da bi moralo biti to resnično zagotov-

ljeno. Če bi hoteli solidarnostni skladi služiti svojemu namenu.

Ob tem, ko razpravljamo o dogovoru, pa se je začela tudi akcija za formiranje Titovih skladov, ki bodo namenjeni delavcem od stopnje VKV dalje ali otrokom iz družin teh delavcev. Tak delavec bi moral dosega izjemne rezultate pri delu ali biti aktiven na področju novatorstva. Višina štipendije naj ne bi bila nižja od povprečnega OD zaposlenih v podjetju.

Valči ŠKERBEC

POJASNILO IO SŠ LVZ

V zvezi s stališčem fakultetnega odbora Filozofske fakultete in akcijskega odbora pri izvršnem odboru Skupnosti študentov ljubljanskih visokošolskih zavodov je IO SŠ LVZ na svoji 3. redni seji dne 21.1.1974 dal naslednje pojasnilo:

Akcijski odbor je v „Stališču“ z dne 15.1.1974 dal dezinformacijo o lastnem nastanku.

Akcijski odbor je sprejel „Stališče“, ki ga je podpisal kot akcijski odbor pri IO SŠ LVZ, ne da bi o tem obvestil IO SŠ LVZ.

Hkrati IO SŠ LVZ poudarja, da je skupščina SŠ LVZ predlagala, naj akcijski odbor pri svojem delu še nadalje spremlja razvoj dogodkov v Zagrebu in Beogradu, naj zbira informacije in o dogajanju obvešča univerzitetno javnost.

Akcijski odbor je pri svojem delu naredil vrsto nepravilnosti, ki niso v skladu z merili o ustanovitvi in delu akcijskega odbora v Skupnosti študentov.

IO SŠ LVZ

POSVETOVANJE ZŠJ IN ZMJ O SODELOVANJU Z DIMITROVSKIM KOMSOMOLOM BOLGARIJE

Od 25. do 27. decembra 1973 je bilo v Nišu posvetovanje o sodelovanju Zveze mladine Jugoslavije in Zveze študentov Jugoslavije z Dimitrovskim komsomolom Bolgarije (DKSM – Dimitrovska socialistična zveza mladine v Bolgariji).

Posvetovanje je potekalo v obliki referatov (med drugimi so referirali član predsedstva SFRJ, član IB ZKJ, podpredsednik skupščine SR Srbije) in diskusij, v katerih so sodelovali v glavnem predstavniki ZMJ in ZŠJ. Glavni poudarek je bil na pomenu bilateralnih odnosov, bolgarskem stališču do makedonskega vprašanja in na vplivu teh odnosov na sodelovanje ZMJ in ZŠJ z Dimitrovskim komsomolom.

Podan je bil zgodovinski prerez razvoja bolgarsko-makedonskih odnosov. O bolgarskem odnosu do makedonskega vprašanja obstajajo tri teorije s številnimi enačicami, ki se delno prepletajo: buržoazna ali mirna teorija, ki je temeljila na možnih sporazumih bolgarske, grške in srbske buržoazije (torej brez Makedoncev!), fašistično-buržoazna, ki je temeljila na nasilni zagotovitvi velikobolgarskih teženj, in teorija BKP (Komunistične partije Bolgarije). Značilna je tudi teorija o balkanski federaciji, ki pa izhaja iz stališča o Makedoniji kot večnacionalni skupnosti, ki naj uživa določeno avtonomijo (Makedonci zopet niso izraženi kot narod!), ki jo je delno sprejela tudi BKP. Kakor je znano, se je za Dimitrova po letu 1945 izoblikovalo liberalnejše stališče do makedonskega vprašanja, ki bi že vodilo k popolnemu priznanju makedonske samobitnosti (ljudsko štetje v Pirinski Makedoniji – sedaj ji uradno pravijo Blagoevgradski okrug – je pokazalo, da tam živi 180 tisoč Makedoncev, medtem ko so bolgarske uradne statistike ob zadnjem štetju zagotovile, da v Bolgariji ni manjšin – razen nekaj Tur-

kov in po statistiki 1500 Makedoncev!), če ne bi Dimitrov umrl, če ne bi prišlo do Informbiroja ipd. Kakor je znano, se je po letu 1948 odnos do makedonske manjšine v Bolgariji kakor tudi do makedonske nacije nasploh bolj in bolj zaostroval. Na kongresu BKP 1971 se je govorilo le še o bolgarski socialistični naciji. Vse to je povzročilo stalno slabšanje jugoslovansko-bolgarskih odnosov, razne pogosto neuspešne poskuse sodelovanja. Izoblikovala so se tudi stališča naše države do odnosov z Bolgarijo, najpomembnejša je resolucija z Brionov iz leta 1972.

Kar se tiče sodelovanja ZMJ in ZŠJ z Dimitrovskim komsomolom, je pomembna že sama oblika organiziranja DKSM – strogo centralistična, organizirana po proizvodno-teritorialnem principu po komitejih – najvišji je CK, potem pa je še 20 okrožnih in več kot 1000 šolskih, zadrudnih in dr., najvišji organ je kongres. Značilno je to, da poleg CK DKSM obstaja tudi komite za mladino, šport in kulturo, ki je državni organ, v tesni zvezi s CK DKSM. Med aktivnostmi, s katerimi se ukvarjajo, je sodelovanje mladih v proizvodnji, povečevanju proizvodnje, prostovoljnem delu, idejno izobraževanje in propaganda, množično informiranje (imajo 36 listov), mladinski turizem, posebej pa je pomembna internacionalistična vzgoja, pri kateri je zelo pomembno razvijanje bratstva in enotnosti z ZSSR in drugimi vzhodnoevropskimi socialističnimi deželami.

Razpravljalo se je tudi o dosežanjem sodelovanju z DKSM, pri čemer je bilo ugotovljeno, da nikakor ni zadovoljivo, in v bodoče bi bilo treba na nivoju odnosov ZMJ in ZŠJ z DKSM zagotoviti naslednje: sodelovanje mora imeti delovni značaj na principih razumevanja, medsebojnega upoštevanja in nevmešavanja v notranje zadeve. Dosedaj so ti odnosi naleteli na vrsto težav, predvsem zaradi neresnega makedonskega vprašanja. Zato tudi vztrajamo, da se ta vprašanja ob vsaki priloiki prediskutirajo, ker so to vprašanja splošnega značaja in zadevajo ZMJ in ZŠJ kot sestavni del naše družbe. Izboljšati je treba tudi odnose na nivoju obmejnih občin. Posebej je bilo poudarjeno vprašanje jugoslovanskih študentov v Sofiji – v bodoče bi bilo bolj primerno, da bi Jugoslavo meddržavnih sporazumov. Sedaj imajo ti študentje na sofijski univerzi izredne privilegije, vsi imajo tudi štipendije. Raziskati je treba vzroke in posledice teh privilegijev in zagotoviti s temi študenti boljše kontakte z naše strani.

Značilno je tudi, da je na seminarju glavnina stvari potekala prek referatov, ostali udeleženci so se le težko vključili v razpravo. Predstavniki Zveze študentov Makedonije so na primer izjavili, da niso uspeli navezati takorekoč nikakršnih stikov, razen nekaj športnih tekmovalcev, tako da se je bilo skoraj nemogoče vključiti v širšo razpravo, z izjemo mladincev iz obmejnih občin (Bosilevgrad, Dimitrovgrad).

Gorazd SANCIN

KAKO SO V ZAGREBU IZVAJALI RESOLUCIJO 3. KONFERENCE

Od 3. konference ZKJ do začetka javne razprave o tem, kako realizirati njene smernice na zagrebških visokošolskih zavodih, je minilo eno leto. Vendar, ne bi bila resnična trditev, da ves tčas zveza študentov Zagreba ni nič delala v smeri realizacije Resolucije. Najmanj enkrat mesečno je bil objavljen kakšen program dela univerzitetnega odbora ter drugih forumov ali pa vsaj dopolnilo programa, in tu je bila vedno glavna naloga iniciranje javne razprave.

Javno razpravo so končno sprožili v decembru 1973. Kako? Od 32 zagrebških visokošolskih ustanov je razprava potekala na treh (Ekonomska in Medicinska fakulteta ter Višja politična šola), in to na precej dvomljiv način: študenti so bili o tem informirani v odmorih ali pa na sestankih, ki so bili sklicani zaradi ukinitve kakšnega pogojnega izpita. Na naslednjih petih fakultetah je razprava potekala le delno: na sestanku FOSS-a ali na kakšnem takšnem sestanku. Drugod – nič! Plenum Zveze študentov Zagreba, ki je bil 7. januarja 1974 in ki naj bi sintetiziral rezultate javne razprave, je v tem smislu izzvenel precej veselo. Predsednik organizacijsko-političnega odbora Zveze študentov Zagreba Lino Veljak (ki je dva dni za tem podal ostavko zaradi nestrinjanja z nezakonitim postopkom univerzitetnega odbora glede na vodstvo ZŠ FF) je ugotovil, da je razprava še najbolj uspela na Višji politični šoli in da so takšni rezultati pristen odraz aktivnosti zagrebške študentske organizacije.

Skupščina ZSZ, napovedana za 20. januar, ki bi morala postati zasnovna skupščina Zveze socialistične študentske mladine Zagreba, je bila v zadnjem trenutku prefunkcionirana v tematsko skupščino, ki naj bi predstavljal začetek prave razprave. Da vse skupaj izpade nekoliko lepše, sta ZŠ in ZK Ekonomske fakultete obtožili UO birokratizma in zavrnili združitev z mladino, vse dokler se o tem ne izjasnijo vsi študenti. Podobna mnenja so prisotna tudi na Fakulteti za politične vede.

Konec koncev, Resolucija 3. konference se v Zagrebu ostvarja na dokaj čuden, vendar za poznavalce tamkajšnjih razmer niti ne na tako presenetljiv način.

V.L.

SKUPŠČINA ZVEZE ŠTUDENTOV FILOZOFSKE FAKULTETE V ZAGREBU

Niti zagrebški tisk niti RTV in niti „Studentski list“ ni objavil nikakršnega sporočila, da v Zagrebu zaseda skupščina Zveze študentov FF, čeprav so vse te hiše poslane na skupščino svoje poročevalce.

Ta zid molka pa seveda nikakor ne pomeni, da se na skupščini ni zgodilo nič pomembnega. Nsprotno! Dva dni kasneje je na zasedanju univerzitetne konference ZK ZSZ njen predsednik Zdravko Milić, ko je komentiral dogodke na FF, izjavil, da „se ne bo dovolilo, da postane Univerza – v trenutku njene globoke in daljnosežne samoupravne preobrazbe – navaden poligon spektakularnih politikantskih

manifestacij, ki jih počenja peščica malodušnih odpadnikov politike ZK in različnih odkrito samofrazerskih nasprotnikov te politike in na ta način poskušajo pritegniti pozornost širše politične javnosti.“

S tem je predsednik univerzitetne partijske organizacije priznal, da se na FF le nekaj dogaja, obenem pa tudi, da so zagrebška sredstva javnega obveščanja odkrito pokazala, da ne nameravajo izpolnjevati ravno vseh svojih javnih dolžnosti. Sama skupščina pa, kot tudi dogodki pred njo, je potekala v tradicionalno nalektrnem ozračju, ki spremlja politično udejstvovanje študentov FF že več let. Nekaj časa je bilo občutiti celo veliko negotovost, ali bo sploh sklicana skupščina. Zakaj gre pri vsem tem? Fakultetni odbor (naprej FO), ki je že več mesecev v konfliktih s sekretariatom ZK na FF, je sklenil, da vse obsojbe, ki letijo nanj, razkrije študentom, istočasno pa poda nepreklicen odstop, ker ne namerava celega svojega mandatnega obdobja preživeti v obrambi pred brezsmiselnimi in neargumentiranimi kritikami. Na primer – samo zato, ker je sklical tematsko skupščino o študentskem standardu, je bil FO obtožen kot „antipartijska grupa, ki se bori za oblast“. Ko pa se je naposled FO le odločil, da se odpove še tisti malo „oblasti“, ki jo je imel, se je poizkusilo vse, da bi se to skupščino preprečilo. Univerzitetni odbor je razglasil FO za ilegalnega (čeprav nima za to nikakršne pravice), skupščino za neveljavno, dekan FF pa jo je

celo prepovedal. Prav tako so bili strgani vsi plakati, ki so informirali študente o času in kraju skupščine.

Ena izmed posledic nelegalnih poizkusov odvzemanja študentom njihove elementarne samoupravne pravice je bila tudi ta, da je na skupščini prisostvovalo veliko ljudi – okoli 800 študentov. Nasprotniki FO, ki so sedaj imeli prvokrat možnost za javno obsodbo FO, so bili na skupščini precej mlačni in nepričljivi, in njihovi nastopi so pri večini študentov naleteli na neodobravanje in posmeh. Nasprotno pa je bil predsednik FO FF iz Ljubljane, ki je prinesel podporo ljubljanskih študentov in obsodil antisamoupravno početje SOSSZ, često prekinjan z ovacijami.

Centralni dogodek, pa čeprav ni bil predviden na dnevnem redu zasedanja, je bila podpora študentov beograjske Filozofske fakultete. Skupščina je namreč z ogromno večino glasov podprla tudi v javnosti znane sklepe skupščine študentov beograjske FF, ki nasprotuje kampanji zoper osmerico profesorjev te fakultete. Tako se je pokazalo, da – takrat že bivši FO ni manipuliral z zagrebškimi študenti, ker jzže prej izkazal skupščini FF v Beogradu enako podporo. Prizadevanja, da se s provokacijami postavi pod vprašaj poslano podporo, je skupščina prekinila z gromoglasnim skandiranjem „Zagreb – Beograd“. Takoj zatem je bil izvoljeni akcijski odbor zadolžen za priprave na nadaljevanje skupščine, ki je zaradi poznih ur prekinila zasedanje.

Žalostno je, ker je bilo tokrat videti, kot da se študenti spopadajo z ZK zato, ker je bila ZK predstavljena s skupnico ljudi, katerih dejavnost se izčrpa v dokazovanju, da je njihova nezadostnost povzročena s protipartijskim delovanjem tistih, ki se z njimi ne strinjajo. Še bolj žalostno pa je to, da je univerzitetni odbor ZSZ zmožen z birokratskim aktom, nepriznavajoč polnomočno izbrane delegate skupščine FF, prekršil vse samoupravne pravice svojih temeljnih organizacij, vsem socialističnim načelom in zdravemu razumu navkljub. Žalostno zato, ker se le majhno število ljudi zaveda, da to ne more biti način borbe za graditev resničnih samoupravnih in socialističnih odnosov.

Nenad Peternac

MEDNARODNI SEMINAR „ŠTUDENTJE IN EVROPSKA VARNOST“

V Bukarešti je od 10. do 13. januarja letos potekal mednarodni seminar študentov. Tema seminarja je bila: študentje in evropska varnost. Inicijativo za organizacijo tega seminarja so dali študentje univerze v Bukarešti, organizirala pa sta ga Zveza študentov komunistov univerze v Bukarešti in rektor univerze ob pomoči Zveze študentov komunistov Romunije. (U.A.S.C.R.)

Seminarja se je udeležilo 146 predstavnikov univerz in študentskih organizacij iz Evrope, Kanade in ZDA ter 5 predstavnikov mednarodnih študentskih in mladinskih organizacij. Jugoslavijo je na seminarju zastopalo 5 delegatov (univerza Beograd 2, Zagreb 1, Niš 1, Ljubljana 1).

Seminar se je pričel s skupno plenarno sejo, nato pa se je delo nadaljevalo v 3. komisijah.

1. komisija: Prispevek študentov za utrditev miru in varnosti v Evropi
2. komisija: Študentje in problemi sodobne univerze, reforma in demokratizacija sistema izobraževanja v odnosu do družbeno-ekonomskih potreb
3. komisija: Naloga sodobne univerze glede na izobrazbo študentov v duhu prijateljstva, miru, humanizma, sodelovanja, intenzifikacij izmenjav na področjih znanosti, kulture, umetnosti, športa, turizma. Cilj seminarja ni bilo sprejete kakšnega zaključnega dokumenta. Na zadnji skupni seji so predsedniki komisij podali le informacijo o vsebini diskusij na posameznih komisijah.

Po zaključku seminarja je bila organizirana 2-dnevna ekskurzija: Bukarešta-Ploiesti-Brasov-Bukarešta.

Na poti v Brasov nas je v Sinai sprejel predsednik Romunije tov. Nicolae Ceausescu. V kratkem govoru je poudaril pomembnost pravkar končanega seminarja za utrditev vezi med mladimi, za medsebojno razumevanje in enakovredno sodelovanje med vsemi narodi Evrope, za mir in krepitev prijateljskih odnosov tako v Evropi kot v svetu. Vse udeležence seminarja je na koncu zabil, da prenesejo vsem študentom, ki smo jih zastopali, v njegovem imenu in v imenu romunskega naroda najlepše pozdrave in želje po še nadaljnjem sodelovanju z Romunijo.

Marina Pečar

TRIBUNA, študentski list. Izdaja IO SŠ LVZ. Uredništvo in uprava 61000 Ljubljana, Trg revolucije 1/II – 86. Tekoči račun 50101-678-47420. Tiska tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani. Letna naročnina 35,00 din. Poština plačana v gotovini. Rokopisov ne vračamo. Oproščeno temeljnega davka na promet po pristojnem sklepu št. 421-1/72.

UREDNIŠTVO: Cene Filipič – glavni urednik (študentska organizacija, informacije), Daniel V. Levski (teorija, politika, seks), Blaž Ogorevc (kultura), Peter Pal – pomočnik glavnega urednika (reforma študija), David Plut (teorija, prevodi), Jadran Sterle (ekologija, subkultura), Edi Stefančič – likovni in tehnični urednik, Valči Škerbec (socialni in družbeno-ekonomski položaj študenta), Darko Štrajn – odgovorni urednik (reforma univerze, politika), Ivan Volarič (literatura), lektor: Bora Zlobec-Jurčić, desk: Pavle Zgaga.

Izdajateljski svet: Božidar Debenjak, Pavle Gantar, Franc Jakopin, Sonja Lokar, Jure Mikuž (predsednik), Boris Mužević, Gorazd Sancin, Primož Žagar.

BOJ ZA ORGANIZACIJO ALI ORGANIZIRANI BOJ ?

Vsak korak resničnega gibanja je važnejši kot ducat programov. (K. Marx: Pismo Wilhelmu Brackeju)

Rod, katerega predstavniki imajo sedaj okoli 50 let, ne more pričakovati, da bo videl komunistično družbo. Do takrat bo ta rod izumrl. Rod pa, ki ima sedaj 15 let, bo to družbo videl in jo tudi sam gradil.

(Lenin: Naloga mladinskih zvez)

Zakaj nemir med ljubljanskimi študenti, odkar je Borba poročala o spremembah v organiziranosti in statusu zagrebških študentov? Zboru študentov Filozofske fakultete je nekaj dni kasneje sledil tudi zbor študentov Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo. Čeprav na slednjem niso sprejeli nobenega sklepa, je bilo iz razprave vendar razbrati nekaj izhodišč, ki so blizu sklepom zbora na Filozofski fakulteti, kot tudi nove predpostavke, ki nekatere sklepe tega zbora negirajo.

Razprava je pokazala, da očitek birokratiziranosti in forumskega dela ne velja le mladinski organizaciji, ampak tudi SŠ LVZ. Sekretar OK ZMS Ljubljana-Bežigrad, ki se je zbora udeležil, je dejal, da se z združitvijo študentov in mladine v enotno organizacijo želi presegati sedanjí partnerski odnos obeh organizacij. Za čigavo partnerstvo pa gre v dosedanji praksi? Množice študentov, mladih delavcev in kmetov imajo številne skupne interese. Žal pa širši krogi mladih ljudi danes, zaradi slabih izkušenj in drugih vzrokov nezainteresiranosti, premalo sodelujejo pri oblikovanju odločitev, čeprav so še tako odločilnega pomena zanje. Zato pa partnerstvo in konkurenca, ki spominja na manevre strankarskih vodstev na Zahodu, ne le med vodstvom ZM in Skupnosti študentov, temveč tudi med vodstvi specializiranih mladinskih organizacij.

Samo obstoječe stanje, v katerem poteka družbeno in politično delovanje mladih le v forumski obliki, pretakanju ogromne količine sejnega, konferenčnega, posvetovalnega, seminarskega, kongresnega in drugega gradiva ob neskončnem številu vabil, direktiv in vprašalnikov za kontrolo delovanja, je lahko botrovalo nastalemu zapletu okrog organiziranosti mlade generacije. Uspešna delovna ali kulturna akcija mladine v neki krajevni skupnosti, odločen nastop mladih delavcev proti nepravilnostim v njihovi delovni organizaciji, poskusi uresničevanja dijaške samouprave v pedagoškem procesu na kaki srednji ali poklicni šoli in vsestranska strokovna pomoč študentov ustreznih smeri – vse to je daleč pomembnejše kot pa neskončne razprave o organiziranosti. Še tako idealna organizacija le olajšuje možnosti

za delovanje, ni pa že apriorna rešitev problema oziroma uresničitev zadane naloge.

Oba zbora študentov sta se izognila temeljnemu problemu: poiskati poti in naloge, ki čakajo študente ob sodelovanju z mladimi, ne pa se le deklarativno opredeljevati zanj. Oceniti delo klubov študentov posameznih občin in obseg njihovih skupnih prizadevanj z ostalo mladino v okolju, iz katerega izvirajo. Jasno je, da je najvišji dopustni nivo oblikovanja programov sodelovanja občinski oziroma fakultetni. Republiški in univerzitetni forumi bi morali biti le koordinator ali kvačjemu iniciator, nikakor pa ne edinozveličavni „kolektivni fuhrer“, ki direktive forumov drugih družbeno-političnih organizacij pretvarja v svoje programe raznih akcij, jih pošilja nižjim forumom in meri učinkovitost občinskih oziroma fakultetnih vodstev predvsem po tem, koliko so uspela uresničiti navodila iz tega gradiva.

Tudi problem, da bi vodstvene strukture v skupni organizaciji študentov in mladine študente, ki jim ne bi ustrezali, preprosto proglasila za nesocialistične, da jih izključi iz organizacije, NI PROBLEM ORGANIZIRANOSTI, AMPAK STOPNJE DEJANSKE POVEZANOSTI MLADIH V NJIHOVEM SKUPNEM BOJU, ki obsega med drugim tudi prizadevanja za večje angažiranje študentov in mladine pri sprejemanju odločitev, ne pa da se to prepusti ožji skupini v vodstvu. V zvezi s tem je pomembno mnenje Igorja Vidmarja na zboru študentov FSPN, da bi bil referendum med študenti o priključitvi Zvezi mladine v tem trenutku nedemokratičen: kljub zborom še niso VSI študentje seznanjeni s problematiko, zato bi taka ali drugačna odločitev na referendumu bila le še en primer manipulacije.

Nastopiti bi bilo treba slednjí tudi proti mnenju, da sta bila zbora študentov obeh fakultet prenačljena, ker da pač v Sloveniji še nismo tako daleč z reorganizacijo študentov in mladine. Dovolj je, da se spomnimo lanske razprave med študenti o umestnosti gradnje spomenika in doma v Kumrovcu, organizirane dolgo časa po tem, ko so forumi borčevske in mladinske organizacije sprejeli sklep o tej akciji. Naj bi postali tudi v tem primeru zbori študentov le nekakšen „poslednji odmev“ na sprejete sklepe forumov?

Prav je, da se začne akcija za širše seznanjanje študentov s to problematiko, saj bi s tem povečali njihovo sodelovanje pri sprejemanju odločitev. Toda: Avgijev hlev se moramo lotiti čistiti takoj; veliko nas je in naloga je jasna. Smradu je dovolj; da ga zavohamo, ne rabimo nobenih programov ali izhodišč, niti kake posebne organiziranosti.

Boris ŠAVLE

IZ FAKULTETNIH GLASIL

MEDFAKULTETNA DOGAJANJA

Sklep zbora študentov SŠ FF na FF 8.1.1974, z zbora SŠ FF:

Zbor študentov Filozofske fakultete je sklenil, da je združitve SŠ in ZM v tem trenutku neprimerna, saj nam ni dana nobena garancija, da ohranimo svojo samostojnost v novi organizaciji, in sicer zaradi birokratiziranosti in okostenelosti vodstvenih struktur ZM. Nikakor pa s tem nočemo trditi, da smo proti sodelovanju z vsemi mladimi. Za tako sodelovanje smo, saj menimo, da plodno vpliva tako na študente kot na ostale mlade. Naš sedanji sklep je torej zavrnitev združitve, hkrati pa zahteva referendum med vsemi slovenskimi študenti, saj se moramo o tako pomembnem sklepu odločiti prav vsi študentje.

Zbori rednih letnih skupščin na fakultetah LVZ so tudi razpravljali o sodelovanju z ZM in reorganizaciji. Ti pogovori o povezovanju so po fakultetah uspeli nekje bolj, drugje manj. Fakultetni odbor FF pa je izvedel po redni letni skupščini poseben zbor, ki je razpravljal le o vprašanju združitve ZM in SŠ. FFFF argumentira svoj sklep predvsem na podlagi njihove izjave, da je ZM povsem forumska in birokratska

organizacija, ki je odvojena od baze, in na dogodkih, ki so navedeni v Borbi (7. januarja 1974). Prav tako poudarjajo, da je tudi naša študentska organizacija in predvsem njen IO SŠ LVZ okostenela in zbirokratizirana struktura.

Vendar teh argumentov ne moremo jemati kot adekvatno izhodišče za sklicanje njihovega zbora, ker niso takrat, ko so pripravljali zbor, imeli niti najmanjšega pojma o dogajanjih v Zagrebu, niti o novih dogajanjih v ZM. FO FF zahteva reorganizacijo v ZM pred združitvijo. Če bi se to zgodilo?! Kdo nam lahko jamči, da bo FFFF ustrezala nova reorganizirana ZM?

Z vpeljavo TOZD-ov v okviru univerze se bo prek delegatov iz delovnih organizacij, med katerimi bodo tudi mladinci, spremenil sistem dela. ZM je lahko tista, ki nam bo dala podporo v TOZD-ih delovnih organizacij in v TOZD-ih fakultet. Bodoče interesne sfere družbenega, političnega in idejnega delovanja se bodo skoraj prekrile in zato nujno potrebujemo enoten program. Jasno pa je, da bodo obstajala področja, kjer bo še vedno delovala le SŠ, in naše rešitve tistih problemov ne bodo ovržene ali vsiljene s strani ZM. Prav tako pa ne bo prenehala obstajati skupnost študentov. Kdo nam jamči to?

Mi sami si bomo morali prizadevati, da bomo svoja stališča argumentirali tako, da ne bodo ovrgljiva in da jih bo ZM sprejela.

Biti opozicija in napadati programe je lahko, in opozicija, ki je le v opoziciji brez predlaganih novih programov, je škodljiva.

Sedaj pa še referendum!

Izvedba referendumov, ki ga predlaga FFFF, bi bila proti zdravi pameti. Študentje na FF in njihov FO so zelo naivni in kratkovidni, če mislijo, da v kakšni družbi lahko dolgo časa obstaja enostranski razdiralni pritisk, ne da bi izzvali nasprotne. Jasno je, da pred nami ni alternative, ali smo za miniranja ali proti njim, ampak to, ali bomo zmorni družbena in politična protislovja razrešili predvsem v okvirih samoupravne socialistične demokracije ali pa bomo prepustili reševanje teh protislovij in problemov stihiskim pritiskom posameznih fakultet. Vprašanje je tudi, kaj storiti s takšnimi študenti, ki v imenu lažne demokracije pozivajo študente, naj se lotevajo nedemokratičnih pritiskov v svoji skupnosti študentov, in z zavvedbo le-teh še na univerzitetnem nivoju.

Dne 10. januarja pa je bila skupščina SŠ LVZ, na kateri smo slišali predstavnike ZM mestne konference in ZM republiške konference. Predstavnika sta nam lepo obrazložila, da ne bo prišlo med SŠ univerze in ZM do združitve, marveč do povezave na delegatski osnovi. V tem se bodo reševali tudi ostali problemi. Tako je popolnoma jasno, da bo SŠ ostala neokrnjena, mi pa bomo lahko prek njih reševali tudi naše probleme: stanovanja za nove delavce študente po končanem študiju, štipendije, kadrovskega politiko ter samoupravno družbene probleme v okviru bodočega TOZD-a.

Skupščina je tudi dokazala in potrdila, da se med študenti oblikuje in utrjuje zdravo jedro, katerega smernice so v okviru novih

samoupravno-družbenih odnosov v naši skupnosti. Prav tako pa nismo izpeljali referendumov, ki si ga je FF tako želela.

V zvezi z novimi TOZD-i pa pozivamo študente, da se obvezno udeležujejo razprav, ki bodo sklicane, kajti sedaj bo neaktivnost bolj kot kdajkoli prej škodovala predvsem nam študentom. Mora nam biti jasno, kolegi, da študij sam ni dovolj, marveč da moramo biti vključeni v družbeno-samoupravne procese v državi. Alternative ni!

Ali ste za vključevanje in sodelovanje ali pa proti. Tisti, ki so proti, nimajo prostora med študenti! Čeprav je človek še tako pameten in sposoben, če njegovo mišljenje ni pozitivno za družbo, če ni njegovega sodelovanja in odziva v družbenih procesih, potem s svojo pasivnostjo le zavira razvoj samoupravljanja.

Stavešinski

Pripis uredništva: Sestavek Medfakultetna dogajanja je iz tretje številke INFORMATORJA (12. januar 1974), glasila študentov kemije, in je ocena dogajanja na univerzi ob problemu formiranja organizacije mladih. Tribuna odpira razpravo o tej problematiki in vabi vse, ki o tem razmišljajo, k sodelovanju.

POGOVOR

s predsednikom Skupnosti študentov ljubljanskih visokošolskih zavodov

Že več let je običaj, da Tribuna vsako leto po volilni skupščini SS LVZ objavi pogovor z novim predsednikom Skupnosti študentov. Na zadnji skupščini oz. na prvi seji IO SS LVZ je bil za predsednika izvoljen Boris Muževič.

Tribuna: Bi, prosim, povedal nekaj osebnih podatkov: kdaj si začel delati v študentski organizaciji, kakšna je bila tvoja dozdajšnja pot?

B. Muževič: Kot študent sociologije sem se ves čas ukvarjal z novinarskim delom in študentsko problematiko. Leta 1969 sem začel sodelovati na radiu Študent, kjer sem bil vse do januarja letos, ko sem se odločil kandidirati za predsednika IO SS LVZ. Kakšnih posebnih podatkov o mojem delovanju ne bi navajal, ker gre za normalno aktivnost vsakega študenta (op. vpraševalca: Muževič je bivši podpredsednik IO SS LVZ in bivši glavni in odgovorni urednik radia Študent). Kandidaturo za predsednika IO SS LVZ sem sprejel, ker se čutim prizadetega in si prizadevam, da bi v Skupnosti študentov nekaj naredili.

T: Ali si član ZK in kaj ti to pomeni?

M: To vprašanje se je postavilo že tisti trenutek, ko sem vstopil v ZK. Zdaj je to dejstvo, ki me predvsem prek stroke obvezuje, da družbeno delujem.

T: Kakšen bo tvoj koncept dela v IO SS LVZ oz. v celotni SS LVZ?

M: Dobro, da si zastavil drugi del vprašanja. Mojega koncepta ni. Ne me razumeti napačno, kajti imam predstavo o delovanju IO-ja. Glede na to, da mi gre dejansko za vsebino dela, se dobro zavedam, da ta vsebina ne more biti samo moja vsebina. Tu ne gre za politično predstavništvo enega človeka, ampak za delo celotnega IO-ja. Posebej pa še za delo fakultetnih odborov in njihovo aktivnost ter za povezanost na fakultetah samih, kajti odtujenost IO SS je lahko samo odtujenost od nečesa (nekoga) in obratno.

T: Kakšna je struktura novega IO SS LVZ?

M: IO se ne formira s tem, da je izbran. Prerez oz. struktura IO-ja se, ne glede, kako je izbran, pokaže zelo hitro, in to skozi delo ter z odnosom do konkretne problematike, s katero se ukvarja.

T: Kakšna naj bi bila po tvojem mnenju vloga IO-ja na univerzi, posebej še s fakultetami?

M: Ta se v nekem smislu kaže tudi v številu komisij, ki jih ima IO. Ena stvar je IO kot politično reprezentativno telo navzven, se pravi kot izvršilno telo skupščine. Veliko bolj pomembno pa je vprašanje komisij in njihovega dela. Komisija za družbeno-ekonomski položaj študenta se ukvarja z vprašanjem štipendij, zdaj z vprašanjem sprejetja novega družbenega dogovora o štipendiranju in kreditiranju, itd. Dalje delujejo v okviru IO-ja idejno-teoretična komisija, za kulturna vprašanja, itd.

POGOVOR

Vse te komisije se nenehno ukvarjajo s študentsko problematiko.

T: Govori se, da je v Skupnosti študentov uveljavljena vlada IO-ja, in skupščina SS ni več tisti organ, ki bi lahko v pravem trenutku reagiral na aktualne dogodke oz. sprožil organizirane akcije. Kakšno je tvoje mnenje o razmerju med skupščino študentov in IO-jem?

M: Ves ta odnos, po tvoje neka vrsta vladavine IO-ja, ki se na skupščini pač „mora“ verificirati v smislu dobrega političnega dela tega foruma, je v tem, da se ta stvar de facto preverja prek dela na fakultetah in FO-jih. Zame ta resnično ni fraza, zato je na primer v komisiji za stike s fakultetami največ ljudi, ki so že prej pokazali veliko aktivnost pri tem delu. Podpredsednik IO-ja je vodja te komisije.

T: Bi lahko kaj povedal o forumskem delu? Namreč, dosti se govori, da IO SS deluje forumsko, in študentje nimajo vedno pravega vpliva na njegovo delo, da celo manipulira in namenoma zadržuje določene informacije in ne sproža določenih akcij. Ali je to problem nezainteresiranosti oz. neinformiranosti študentov samih ali je to problem v organizacijski strukturi SS?

M: Kolikor pristanemo na to, da tvoje vprašanje implicira ugotovitev, potem implicira vse te probleme, ki si jih naštel. Rekel bi, da si ti sam bil vodja informacijske mreže v prejšnjem IO-ju, in mislim, da bi ti lahko dal najbolj objektivne informacije o informiranosti in zainteresiranosti študentov, o pretoku informacij iz IO-ja na fakultete in obratno. Mislim, da bi lahko ti dal zelo avtoritativno in argumentirano stališče o tem vprašanju, in še to, menim, da bi bilo zelo dobro, da bi ljudje, ki ocenjujejo delo IO-ja kot forumsko delo, kot manipuliranje itd., če že nočejo ali „ne morejo“

tega javno povedati, to vsaj napisali v TRIBUNO!

Cene Filipič: Ker si me izzval, bom povedal tole: Vemo, da je nekaj akcij, npr. izhajanje študentskega dnevnika, da bi informirali študente po fakultetah. Samo, na žalost se je dogajalo, da se študentje res niso hoteli zanimati za določene probleme, kljub temu, da so dobili vsak dan v roke ŠD, kljub temu, da je TRIBUNA redno izhajala, da je vsak dan oddajal radio Študent, kljub temu, da je bila povezava s fakultetami dobra. Kot si že prej povedal, je dobršen del IO-ja zadovoljen za delo s fakultetami. Vseeno to ostaja odprto vprašanje.

M: Strinjam se s tem poskusom analize. Poskus preverjanja, zakaj Dnevnik ni bil tako bran, kakor naj bi bil, bo v tem, da bomo v tem mandatnem obdobju izdajali informacije tedensko. Mogoče pa je, da zaradi prenasičenosti z informacijami... to so več ali manj poskusi analize.

saj je eno temeljnih vprašanj v Skupnosti študentov. Menim, da študent po vseh svojih aktivnostih, energiji, ki jo vlaga v izobraževalni proces na tej in taki univerzi, zasluži priznanje tudi formalno, torej, da je njegovo delo tudi „sankcionirano“ kot DELO. O tem sem prebrčan. Če govorimo, da iz dela izhajajo vse pravice in dolžnosti, in če po drugi strani od študenta zahtevamo redno opravljanje vseh študijskih dolžnosti, študija pa ne opredelimo kot dela, leži za tem čudna hipokrizija. Kar pa se tiče vprašanja delavec – študent, menim, da je to strateško revolucionarno postavljeno vprašanje. V sklopu tega vprašanja pa vidim zelo omejen odnos, če kdo postavlja ali zagovarja izključno eno ali drugo tezo. Zavzema se za to, da je študent delavec samo znotraj univerze, ali pa se zavzema samo za drugi termin – delavec – študent. Mislim, da se morata ta dva pojma v praksi dopolnjevati, in ne, da je študent–delavec samo prva faza, delavec–študent pa druga, to je nonsens v praksi! To se mora istočasno izgrajevati, izven in znotraj univerze, šele jo spreminjamo, reformiramo.

T: Kako pa bi se dalo ta pojav legalizirati? Včasih se je postavljalo vprašanje, da bi se štiri regularna študijska leta štela v pokojninsko dobo. Nameravaš z IO SS LVZ sprožiti postopek o tem in bi to kaj pripomoglo k opredelitvi teh pojmov?

M: Če se strinjam o ugotovitvi, da naj bi delavec, ki je v neposredni proizvodnji, v času študija dobival dohodek oz. nagrade v višini svoje povprečne plače, in če njegov študij opredelimo kot delo, in če se to šteje v pokojninsko dobo, potem ne vidim vzroka, zakaj se ne bi to ob priznanju študenta delavca analogno upoštevalo. To pa sploh še ne pomeni, da moramo začeti s to zahtev. Vprašanja se ne splača postavljati, ko še nismo postavili formalnih temeljev za potrditev tega odnosa.

T: Ustavne spremembe so prinesle razne nove organizacijske, predvsem pa vsebinske oblike – temeljne organizacije združenega dela. Misliš, da je formiranje TOZD na univerzi res vsebinska sprememba, ali gre morda samo za zamenjavo tabel? Kakšno je to svobodno združevanje delavcev na univerzi?

M: Še nobena sprememba naziva nečesa ni prinesla česa novega. Mislim, da se ob sprejemanju novih ustav, ko govorimo o minulem delu, o svobodni menjavi dela, ko smo de facto sprejeli delavske amandmaje, da se v tem trenutku vprašanje TOZD koncipira prav na teh vsebinskih spremembah, ki pa so bile že prej postavljene. Vprašanje TOZD je potrditev nekih teoretičnih, pa tudi v praksi že sprejemljivih in sprejetih načinov dela. Vprašanja ne smemo zreducirati samo na vprašanje TOZD na univerzi, ampak moramo upoštevati oblikovanje in način dela npr. interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti. – Celotna problematika univerze se mora vse bolj prenašati na prisotnost družbe na tej univerzi. Ne abstraktna družbe, ampak tistega neposrednega proizvajalca, ki neposredno prispeva k tej družbeni reprodukciji. V tem smislu se lahko takoj vrnemo na status delavca–študenta in študenta–delavca.

M: To vprašanje je zelo na mestu,

T: Kako si zamišljaš, da se bo v tej novi organizacijski strukturi spremenila tudi vloga študentov? Se bo spreminjala postopoma ali se jo da spremeniti že z organizacijskim preformiranjem?

M: Smo šele pri razpravah o tem, kakšna naj bi bila vloga študentov v TOZD, če štejemo to kot neki že razvit sistem. Bolj ko bomo študentu zamegljevali pomen in pojem njegovega študija kot dela, bolj ko bomo manipulirali s podatki, da je povprečna doba študija na ljubljanski univerzi 6,5 let, bolj bomo pozabljali na to, da ta povprečna doba ni izraz položaja, ki bi zrasel na tej univerzi sam od sebe, ampak raste iz socialne strukture, iz strukture študirajočih. Imamo namreč izredno visok procent študirajočih iz Ljubljane in izredno nizek iz nerazvitih področij. Te dimenzije moramo prav gotovo upoštevati, in če to vprašanje resno postavimo in od študenta zahtevamo resno odgovornost pri njegovem delu, to se pravi pri celotnem vzgojno-izobraževalnem procesu na univerzi, potem mu tudi povejmo, da te njegove zahteve temeljijo na izpolnjevanju njegovih delovnih dolžnosti in da bo na podlagi izpolnjevanja teh imel prav enake pravice, kot jih ima vsak zaposlen človek na univerzi.

T: O teh stvareh tečejo razprave več kot 10 let. V tem času smo na jugoslovanskem področju pričali razpravam o reformi univerze, ki so neposredno povezane s položajem študenta na univerzi. Ne vem, zakaj ti to postavljaš kot nekaj novega, kot stvar, ki se je šele pojavila.

M: Ne 10, že 25 let govorimo o reformi univerze. Že prva tema na dubrovniškem seminarju leta 1957 je bila reforma univerze. Če bi pregledali naslove vsakoletnih tem dubrovniškega seminarja (poglej v letošnjo št. Tribune, op. vpraševalca), bi ugotovili, da so še vedno aktualne, in če bi bile objavljene, bi se vedno skoraj enako „zažgale“.

T: So te ustavne spremembe, je reforma univerze naperjena proti tim, svobodni elitni univerzi, proti nekonstruktivnem akademizmu?

M: Tako imenovana svobodna univerza je v klasičnem pomenu besede univerza, na kateri študira deset študentov in ima za profesorja eminentnega filozofa, npr. Kierkegarda. To vzamem nekoliko karikirano, taka univerza je že zdavnaj mimo. Danes gre dejansko za iskanje novih modelov univerze. Na Zahodu se dogaja, to, da iz univerze delajo optimalno funkcionalen sistem – aparat prepariranja. To je seveda nekoliko pavšalno in bi pri nas zahtevalo resno analizo. V pogojih naše univerze pa se perspektive pojavljajo na drug način, postavljajo se skupaj z razvojem celotne družbene strukture. Bojim se, da se pri nas stvari vse preveč reducirajo na funkcionalizem ali, bolj rečeno, na pragmatične koncepte reševanja sedanjega problema univerze. Že spet pa smo v situaciji, ko se morajo študentje o teh problemih enakopravno pogovarjati z mladimi kolegi zunaj univerze in sploh z vsemi družbenimi subjekti.

T: V programu Skupnosti študentov je v „zadnjem času“

tudi problem organiziranja mladih. Kakšne so osnovne predpostavke za obstoj nove mladinske organizacije? Gre res za „neke“ skupne interese celotne mlade generacije?

M: Interesi mlade generacije so identični. Ta ugotovitev pa ne izključuje druge ugotovitve, ki pravi, da so interesi mlade generacije specifični glede na prostor, kjer živi, in glede na delo, ki ga opravlja. O problemih, ki so zadnji čas prisotni tako v Zvezi mladine Jugoslavije kot v Zvezi študentov Jugoslavije, je razpravljala 3. konferenca ZKJ. Ta obvezuje vse komuniste, da si prizadevajo v pripravah za kongres, ki bo pomenil formiranje nove, enotne organizacije vseh mladih. Opozoril bi na to, da se pri nas zaradi pomanjkljivih informacij vse preveč govori o združevanju dveh organizacij; vehementno se govori o birokratizirani mladinski organizaciji in nič manj birokratizirani in forumski študentski organizaciji. Ustanovitev nove organizacije implicira reorganizacijo obeh dosedanjih organizacij. S tem se postavlja pred vsak del mlade generacije obveznost, da je s tem, ko rešuje svoje probleme znotraj enotne organizacije, dolžan enakopravno se pogovarjati in enakopravno sodelovati pri reševanju problemov znotraj drugih delov mlade generacije. Tu gre za odnos, da si npr. študentje lahko na vseh ravneh „privoščimo“ razgovore, debate, akcije tako z delavsko kot s kmečko in srednješolsko mladino. Te dimenzije, mislim na vsebinske, bi se morale odpirati tudi znotraj sedanjih organizacij, očitno pa je, da se niso. Organizaciji sta bili toliko zaprti, da niti znotraj njih ni prišlo do radikalnega in jasnega komuniciranja oz. razčiščevanja nekaterih pojmov in problemov, ki sta jih imeli vsaka zase.

T: Kako interpretiraš sklep, ki ga je sprejel na eni zadnjih skupščin FO filozofske fakultete v zvezi z združitvijo z Zvezo mladine? Ta vsebuje konstatacijo, da je „čas za združitev

neprimeren zaradi zbirokratiziranosti in okostenelosti vodstvenih struktur Zveze mladine“ in pa zahtevo po referendumu vseh slovenskih študentov o tej združitvi. Kako lahko pride znotraj SS do takih stališč?

M: Do takega stališča lahko pride oz. je prišlo predvsem zaradi izredno pomanjkljive informiranosti o prizadevanjih za to novo organizacijo vseh mladih, pa tudi zaradi apriornega pristopa pri ocenjevanju tako ZM kot SS. Oba vidika sta zadosti pomembna, da sta povzročila postavljanje vprašanja na tak način. Nikakor nočem zanikati vsebine problema, odnosa do ZM, kakor se v tem citatu ocenjuje, ampak ta obsojba oz. stališče še nič ne pomeni. Toda veliko pa pomeni na zboru, na katerem operiraš z njim kot z danim dejstvom, kjer ti pomeni zbirokratiziranost neizpodbiten fakt, če k

temu dodaš še besedo kot: Zveza mladine nas bo požrla, zgubili bomo svobodo, samostojnost, avtonomijo itd.; to bo pa učinkovalo tako, kot na zboru FF, da so skoraj vsi prisotni podprli stališče, ki samo po sebi ni apriorizem in omogoča razpravo o teh vprašanjih, ampak hkrati je stališče, ki se opredeljuje do referendumu; predpostavlja referendum ne glede na sedanje razprave o tem vprašanju.

T: Misliš, da so komunisti v tem položaju dovolj naredili, da bi se organizaciji vsebinsko povezali? Je bila akcija dovolj odločna in enotna?

M: Res nimam informacij o tem, kaj so osnovne organizacije npr. na FF o tem razpravljale, kako so se odločale itd. Vem samo to, da so bili na zboru FF prisotni člani IO SS LVZ, ki so svoje mnenje jasno povedali in dajali informacije, kar pa še ne pomeni, da so kolegi, ki so predlagali sklep, te informacije tudi

upoštevali. Na veliko fakultetah se je IO SS LVZ že pogovarjal o tej problematiki in se tudi še bo – tudi na FF in FSPN!

T: Kako se akcija za novo mladinsko organizacijo razvija po Jugoslaviji? Slišali smo o ustanovitvi Zveze socialističnih študentov v Zagrebu. Kako to ocenjuješ?

M: Dobro vemo, da je situacija na različnih univerzitetnih centrih izredno specifična. Kar se Zagreba tiče, da ne samo recidivi. Očitno se je v tej situaciji pojavila oblika organiziranja na pravni fakulteti, ki je jaz, če bi se pojavila, pri nas, ne bi mogel pozdraviti.

T: Kaj je tisto bistveno, zaradi česar te organiziranosti ne

bi sprejel.

M: Mislim, da se s tem preveč umetno ločuje študente na socialistične in tiste, ki v to socialističnost niso vključeni. S tem se preveč umetno postavljajo razlike med take in drugačne študente.

T: Ali ni študent nesocialističen že s tem, ko ne študira redno, ko s svojo nerednostjo „meče skoz okno“ velika družbena sredstva?

M: Mislim, da je predvsem to nedelavnost, ker socialistično znotraj tega zavzema še mnogo drugih dimenzij.

T: Skupščina SŠ LVZ se na zadnjem zasedanju kljub poročilu predstavnikov FO FF ni opredelila do dogodkov tako v Zagrebu kot v Beogradu. Sprejet je bil sklep, da se ustanovi akcijski odbor, ki bo spremljal te dogodke. Zanima me, ali je ta odbor že formiran oz. deluje, in kakšni so rezultati.

M: Glede na informacijo, ki smo jo o zadnjih dogodkih na zagrebški in beograjski FF dobili od kolegov z FF na skupščini, se je skupščina odločila, da ne bo sprejela stališča o problemu, o katerem ima vse premo informacij. Zato je predlagala ustanovitev akcijskega odbora, ki se bo o problematiki nadalje informiral. Na žalost pa moram ugotoviti, da so kolegi iz FO FF inicirali ta akcijski odbor, ki so ga pripisali izvršnemu odboru SŠ LVZ, in si za prvo nalogo zadali sprejetje stališča o dogodkih. Poudarjam, da je to v nasprotju s sklepom skupščine! Poudaril bi še to, da se je na samem razgovoru na akcijskem odboru jasno videlo, da so kolegi v akcijskem odboru vse premo informirani, da bi lahko stališče sprejeli. V tekstu, ki so ga sprejeli, je edini argument nedemokracičnost in administrativnost univerzitetne skupščine Beograda. Nisem posebej prepričan, da bi bila skupščina nedemokracičen in administrativen organ.

T: Kakšna naj bi bila po tvojem mnenju vloga informativnih medijev v SŠ?

M: Takoj po počitnicah bomo imeli verjetno tematsko skupščino o informacijskih medijih na univerzi, ki bo o tem marsikaj razčistila. S tem pa jasno dajemo tem problemom takšen pomen.

T: Misliš, da ima lahko Tribuna ali kakšen drug časopis v SŠ samostojno in iniciativno vlogo v akciji?

M: To je normalno in izkušnje kažejo, da je temu tudi bilo tako, toda vedno ta akcija ni potekala tako, kot si človek od neke organizirane akcije v SŠ želi. To pa še ne pomeni, da bi odrekli politično iniciativnost informativnim medijem, kot je Tribuna.

T: Za odgovore se ti najlepše zahvaljujemo!

Pogovor je pripravil Cene FILIPIC, v njem pa je s konstruktivnimi vprašanji sodeloval David PLUT.

ANTITEZE

brez haska prisluškovati
med lesketavo sodobnostjo
nikdo ni okobalil hobija
nosečnica se je potiskala
skomine so se ustalile
dovolila se je storiti žensko

pomagali smo zanositi divjačino na kolodvor
negibni fetus na grafikonu
dinamika excerebracije

razuzdane letine v prehodnih bodočnostih
reševanje spekulativne vulvolute
pravoverni pogan

rastlinojedi se prilagajajo
vsakdo je rignil požirek melanholije
evropa dehti pod blagodejnim soncem
neustavljivo — nas vleče po svetu
..... križ kraž
..... kralj matjaž
..... na vrh gore romanije

zgodbe so preplavile natolcevanja
petična prasička je emigrirala
v oljkovem gaju otipavajo rekrute
obupno bijemo po golih prsih
v pokoro skupnosti ne bom prestopil

dobrotne dojke mojemu talentu
za nekkih 30 talentov
strumno, emocije okamenijo

hotnica je patološko imuna
pokorno prosim za alibi
..... in jok in stok
bodrilno pismo v desni žep
..... in jok in stok
in miganje s kostmi

ljubitelji malih živali
so se pregomili se
pravočasno, degradirali med anonimne

uporna jajca med podložke
iskriva giljotina kot skulptura
dotrajan penis
pristojen eksponat
kako še sočna kurtizana, med berači
cca za znamenje ccm domotožja
in en galjot galjotski

mumificiran starec je rezbaril
vzburljivost plač
skupinsko askezo
srhljivo hranljivost
karanteno popkovin
nesrečo gospode z bogatega dvora
skepso razmnoževanja in rasti
vsesplošno dojemljivost kontrapunkta
pravico zraka v kvadraturi
belino angelskih temnic
je onečastila
plebejska rodnica
jekleni ritem hipofize
slavljeni z medico
simbol praureditve
podatek o spollzckem parketu naključno ujet
skušnjava prehuda bistri mu oči
potrebnež potuhne
v korajžo pogrknje
naj ostane med nami

drhteče srkajo zdravljico kroniki
biološka potreba
občutek varnosti
razuzdana dinamika
pustite me da apeliram
pustite me pustiti meni
pokličiči policaje branko novak
izvoli trobljo
zadetek skrušenosti, kot strela z jasnega
želim si bistro radoživih
vidi na vse strani
nikjer nikogar
elan ga tare
grozljivo streti
strupeno brizgne
.....

hopa cupa hopa cupa
eksplozija kletev v kariesu
epidemija revolucij, v nove zarje
niti sence, zanimanja, o, rezultatu

KOLUMBARIJ ALI REALITETA antiteze

lepa kot ena santa marija je korakala po nemiru
mnogo prizadevnežev je zastopalo
redki so iskreno mrmrali združimo se
pred vhodom obvezna amputacija melanholije
enoglasno so si klicali psalme

nisem vreden očitno nisem vreden le besedo
ampak reci le besedo in ozdravljena bo moja duša
dekličiči so frfotali in klimatizirali
poželjenja vredni so ubogljivo mirovali brez haska
moje dekle je bilo milosti polno gospod sem bil z njo
miss na desnem oltarju
eh kakšna miss na desnem oltarju

medeja se nenadoma onesvesti
vročekrvna ljubica sramežljivo vrisne
femina cloaca multorum diaboliarum
.....
osamljen krik

jeanne mi položi sveže in hladne roke
nenavadno nestrpnost postane
utrjeno zajadra
z nasladi motri svoje drobne nesreče

s telesi smo ukrožili areno
medeja rokuje jeanneino roko
želeli smo boj na življenje
otoplitev hladne roke
preljuba medeja koraka
olajšujoče jeanne
pestuje drobno nesrečo

posihmal je bila blagodejna kot sveta krava
strmeli smo z upornostjo razuma
kako zakrknje sveže tkivo

nekaj nemočnih se je nevedno pogubljalo
moje duše so bile brez besede nevedne besede
z jeanne v objemu sva lezla pod kožo
seznam je verižno naraščal
hipotetična trakulja je terjala
srkala

nefretitis se je prelevila v utrujeno dobrotno
razbrzdani objemi so žalovali
quassimodo je neutolažljivo želel
prodornost razuma je bohotno rastla
quassimodo je postajal gospodar dostojno
zakaj on ni vedel za slast zmagoslavja
nefretitis tali zadnjo kapljo življenja
urno kopnijo nešteti dotiki v uvelem sme

njegov prostor sahne
slabokrvnost v stezniku hudobne volje
cedenje bilance v nečasno mlakužo
radoživa prisotnost zdrvi bogvekam

odrešilne nesreče pripravljeno pljuska
začinjen okus
zmage nezmaganih poražencev
potrepljivo čaka nefretitis
naposled doživimo

začasne kvadrature poveznejo
je čas da se že prostori v prostorih
petelin čaka jutra

LILIJE LILIPUTANCEV

naj kar umirajo ljudstva
učili smo se premišljevat
najbolj skladno in preprosto

vas pa sem že nekje
vas pa sem že nekje
vas pa sem

MAJDA KNE

pripoved o svetu

- ona si lupi kamelo
in rožno olje
1. ob enajstih zapoje kmet
iz vzhodne italije
pomemben športnik
in strokovnjak na svojem
področju
 2. sonce je skoraj v zenitu
in vražje žge
beli turisti
ne zdržijo več
 3. ona seveda jaha na svojem
slonu in na glavi
nosi amforo
da potolaži žejo
z nilsko vodo
 4. ustavijo se
in popijejo
 5. arabka gre v vojsko
karavana pa bo prišla
v sveto mesto

eluard

zavidam pravim temu pogumnemu
svetu pripravljen na obrambo pogumno jasno
spregovori to in ono trdi
je prepričan da je to tako
kot pravi da je in se
pogledam ti nič ti
si pravim ti nič
malovredno ti nič zmešano
kar počne je zdaj tako
zdaj drugače ni mogoče
da bi te kaj vprašali
pa da ti ne bi bilo žal za tak ali sploh
za odgovor
ta svet pa zna biti prepričan
in kasneje
svest si svojih napak pogumno priznati
se pogumno zavreči
sploh biti samo v svojih rokah
ta izredna bitja
kako je le mogoče

paskvil prešernoslovcu

človek pride preko mostu
kjer nekdo hoče visoko
rdečo ograjo
in stražnika
na vsakem koncu

trhle zelene nožice

spomni se
sonca v alhambri
in ga išče
in si ga želi

kje je
njegovo izgubljeno
življenje
ko ni našel
velikega pevca

šusteče križanke
v vejici cel gozd od daleč
ali variacije na temo gozdov
ki so na gorenjskem
kot popolna svoboda
popolno življenje besed

ni mu bilo
dano
spreletavanje
vseh ptic
na trgu
juhej

ali se izraziš
ali te izraža
ali so zakoni vmes
samo ostanki od besed
muhe
trije zeleni aleši
varno spravljani v papirjih
samosvoji
z estetskimi nožicami

PRAVICA SKAZICA miha avano

žalostinka za galjotom

MARJAN PUNGARTNIK

Pričujoči zapis noče imeti značaja recenzije, saj v Tribuni ni prostora za tovrstno pisanje. Vendar pa sta dve dejstvi, ki upravičujeta ta zapis v taki obliki in na tem mestu. Najprej, tu sta pesniški zbirki dveh urednikov Tribune, kar predstavlja določeno socialno okolje ne samo za pesnika, ampak tudi za njegovo poezijo. Drugič, zbirki sta toliko značilni, da omogočata razmišljanje, ki se vključuje v razmišljanje, ki je bilo v Tribuni objavljeno pod naslovom „O položaju pesnika“.

Tribuna je imela kot prostor poezije v preteklih letih precej zaznamovano mesto in je tako tudi na področju poezije (včasih pa prav skozi njo) dokazovala svojo iztirnost iz tradicije, svoj kritični odnos do dejanskosti, svoje „levičarstvo“, avantgardnost in kar je še tega.

Po letu 1964 (po znanih dogodkih okrog Perspektiv) je postala socialni okvir za nekatera prizadevanja, ki so izgubila svoj prostor na tiskanih straneh slovenske kulture. Zaradi logike razvoja študentske aktivnosti je poezija zavzemala in izgubljala Tribuno.

Predvsem pa je pesniško zaznamovala Tribuno tista poezija, ki jo zasilno označujemo kot avantgardno, saj so se ravno v Tribuni pojavili projekti skupine OHO, Matjaža Hanžka, Iztoka Geistra Plamna; v Tribuno je pisal svoje eseje in pesmi Tomaž Šalamun, prav tako Braco Rotar in Franci Zagoričnik; tu se je uveljavljala konceptualna poezija in teorija te poezije, tu je bil objavljen projekt MICI itd. Tribuno je potem zavzela skupina 443, urejeval jo je Marko Slodnjak, sedaj vodja Gleja itd. Vsekakor dovolj dokazov, da je Tribuna predstavljala prostor za vstop nekaterih generacij v slovensko kulturo, prostor za uveljavitev nekaterih avantgardističnih teženj. Prav to je seveda najpomembnejše. Avantgardizem je bil Tribuni takorekoč imanent. Človek je v Tribuni objavil samo tisto poezijo in samo tako poezijo, ki je odgovarjala Tribunini fiziognomiji.

Predvsem je morala biti drugačna od poezije, ki se je objavljala drugje (na primer v Sodobnosti) in to v oblikovnem ali vsebinskem smislu.

In pred nami sta zbirki dveh tribuninih urednikov. (Poudariti je sicer treba, da je Tribuna po letu 1971 poezijo precej zanemarila in je zato kontinuiteta pravkar opisanih procesov nekoliko porušena, kar pomeni dejstva, da sta avtorja zbirke, o katerih razpravljamo, Tribunine urednika, nekoliko zmanjšuje, ga pa nikakor ne ukinja.)

V luči vsega tega nas je razmišljanje vseeno pripeljalo do vprašanja, kaj je z avantgardizmom Avanzove Pravice skazice in Pungartnikove Žalostinke za Galjotom?

Že na prvi pogled je očitno, da oba pesnika izrabljata nekatere postopke, ki so značilni za avantgardno poezijo, da pa vsak na svoj

način ne predstavljata stopnjevanja tega avantgardizma. Miha Avanzo se vključuje v tisti tip poezije, za katerega se je uveljavilo ime POEZIJA IGRE. Če ocenjujemo to poezijo kot proces, potem moramo reči, da Avanzova Pravica skazica predstavlja obrobje poezije-igre. To lahko sklepamo na podlagi jezika, to je tiste plasti literarnega dela, ki je najbolj subtilna in zato tudi najbolj gotovo kaže najgloblje premike v razumevanju sveta in poezije. Avanzova poezija takorekoč skozinsko ohranja logično sintakso kot osnovo verza in kitice:

Imam
drobno sivo miško
ki mi jo je podarila
moja srčica

Stavek se sicer vleče skozi štiri verze, vendar je vseskozi jasen povedni stavek. Igro opazimo bolj kot samovoljo ali pa hoteni infantilizem na semantični ravni (Zakajzato). Lahko zaključimo, da o avantgardizmu Avanzove poezije v okviru literarnosti ne moremo govoriti.

Drugače je z jezikovno plastjo poezije Marjana Pungartnika. Ker je Žalostinka za Galjotom urejena po kronološkem principu, lahko lepo spremljamo pesnikov razvoj od realističnega lirizma v prvih pesmih, kjer je sintaksa urejena, verz sicer svoboden, vendar semantično realistično urejen, do postopkov, ki jih brez strahu, da bi se zmotili, lahko uvrstimo v nadrealistično poetiko, v drugem delu zbirke.

Pripoved

čas zagori s sveče kapne rdeči vosek metulji skozi
plamen ki pripoveduje voda kaplja drevje je razburjeno
megla sika v ščetine na travni ploščadi raztrgan rog

Glede na to, da so literarno zgodovinske raziskave (Boris Paternu) razkrile, da je slovenska avantgardna poezija v najglobljih konsekvencah predvsem razdirala realistično poetiko in jo nadomeščala z nadrealistično, lahko ugotovimo da se Žalostinka za Galjotom na jezikovni stilni ravni uvršča v slovensko povojno moderno poezijo. Seveda pa ob tem, da Pungartnik izrablja nekatere pesniške postopke, ki so vezani na tradicionalno poezijo, tu mislimo predvsem na izrabljanje rime in asonance, ritma, onomatopoiije, itd.

neki glas kose
in kosovke
sili v iskanje

ta poezija ne predstavlja nadaljevanja poti, ki jo je nakazal avantgardizem v Tribuni.

Očitno torej ne gre za poezijo, ki bi nadaljevala tradicijo Tribunine poezije kot poezije avantgardnega eksperimenta, alienacije od družbeno priznanih kulturnih vrednot, zametavanja nekaterih eksistencialij, kar je za to avantgardo pomenilo smisel obstoja. Razlogov za to je seveda več. Eden je nedvomno v taki in taki psihofizični konstituciji obeh pesnikov, drugi je v vplivih socialnega okolja, nedvomno pa je eden izmed pomembnih razlogov tudi logika razvoja poezije, saj je slovenska avantgardistična poezija že dosegla tisto uveljavitev, da predstavlja za mlajše generacije normo, ki je zrelejši in avtonomnejši pesniške osebnosti ne morejo sprejeti, ker jo kot normo občutijo, vprašanje pa je tudi, ali je uveljavljene pesniške postopke avantgardne poezije še možno stopnjevati in razvijati kam naprej in pri tem ohraniti pesniško identiteto.

Ker ne priznavamo estetike avtonomne umetnosti za edino veljavno, moramo problem osvetliti še z druge strani. Poezija Pravice skazice in Žalostinke za Galjotom je in tudi hoče ostati komunikacija in se tudi povsem zaveda svojega socialnega učinkovanja. Če upoštevamo fiziognomijo Tribune, ki je postala po zasedbi FF in še pred njo predvsem angažiran političen študentski list, potem moramo biti ob poeziji obeh Tribuninih urednikov (čeprav sta urednikovala že izven „vročih dni“) pozorni do idejne angažmaja te poezije.

V zbirki *Pravica skazica je s tega stališča pomembna predvsem pesem „Marsikaj se je spremenilo“*, ki predvsem v svojem zaključku razkriva pritisk sveta na pesnika. Pristni občutek nemoči, ki nas v tej pesmi prepriča, vsekakor izpričuje, da gre za določen angažma, čeprav celotna zbirka kaže, da ta angažma ni dovolj intenziven, da bi pomenil za Avanzovo poezijo tisti sunek, ki bi jo odtrgal od norme slovenskega avantgardizma. Zato tudi tu ostaja kljub svoji pristojnosti na obrobju tistega, čemur bi rekli avantgardna Tribuna poezija.

Ko razmišljamo o Pungartnikovi zbirki, se najdemo pred dokaj drugačno poezijo. V pesmih iz prvih razdelkov (*Sončnice, Jesen*) je kljub izrazitemu lirizmu čutiti prizadetost in socialni angažma ob vprašanih slovenskega kmetstva, čeprav je tip tega angažmaja še precej tradicionalen. Zadnja pesem zbirke „Za nami je najdaljši pohod“ pa je že kar programsko izrazita in kaže odločitev, ki daleč presega tradicionalno pesniško umikanje pred problemi:

ne vzamemo jih več s seboj — ta trop obsedencev nenaklonjeni smo tej lakoti in brezdelju gore bomo laže premagovali brez njih

Ta vidik in pa pesniško zrelo uporabljanje moderne poetike se nam zdi trenutno najbolj tvoren položaj in zagotavlja razvoj, ki bo lahko presegel „prazni prostor“, ki se odpira pesniku „postavantgardizma“.

Boštjan ZGONC

○ DOGAJANJU NA BEOGRAJSKI FF (IN NE SAMO NA NJEJ)

Objavljamo nekaj tekstov, ki morejo s svojo avtentičnostjo pripomoči k razumevanju zapletene politične situacije, v kateri se (vsaka na svoj način) nahajata zagrebška in beograjska filozofska fakulteta. Z objavo teh tekstov (zlasti v beograjskem primeru) ne nameravamo favorizirati ničesar drugega kot potrebo po argumentirani razpravi. Le-ta seveda ni možna brez informacij, ki temeljijo na analitičnem pristopu do celotne problematike. Materiali, ki jih objavljamo, naj bi služili tistim, ki ob upoštevanju vseh različnih mnenj želijo zavzeti lastno odgovorno stališče. Pričujočih tekstov tudi ne objavljamo, ker bi se kot redakcija strinjali z vsakim stališčem, ki skozi prosova, ampak zaradi tega, ker menimo, da ti teksti vendar odpirajo nekatere aspekte celotne problematike, ki niso nepomembni.

uredništvo

Zadnji politični dogodki v zvezi s filozofsko fakulteto (FF) v Beogradu so prišli v takšno fazo razvoja, da je za razumevanje nujno poznati zgodovino tega zanimivega spopada.

Leta 1960 je bilo na Bledu posvetovanje jugoslovanskih filozofov, na katerem je prišlo do definitivnega razhoda med dvema tokovima v naši filozofiji: t.i. dogmatskim, doktrinarno marksistično-leninističnim, ki sledi niti Engels-Lenin-Stalin-T. Pavlov, in t.i. avtentično-marksističnim ali humanističnim (ki sledi niti Marx-R.Luxemburg-Lukacs-Bloch). Povod je bil spor okrog „teorije odraza“, ki človekovo zavest razume kot „subjektivni odraz objektivne stvarnosti“. Za to teorijo so se zavzemali filozofi, ki so danes zbrani okrog revije „Dialektika“, edinega jugoslovanskega filozofskega časopisa, ki ga sovjetske avtoritete priznavajo in visoko cenijo. Teorija odraza je bila na Bledu poražena kot primitivno-realistična in mehanično-deterministična, ker temelji na mnenju, da je človek, svobodno bitje, vključen v železne zakone zgodovinske nujnosti ter da je celotna „nadstavba“, kultura nasploh, le odraz slepe neizogibnosti. Kot nedovršeni sistem subjektivnega idealizma teorija odraza priznava le en sam misleči in delujoči subjekt — sakrificirano Partijo. Ravno zdaj je treba ljudi spomniti, da je edino takšen način mišljenja lahko prenesel in opravičil celo vrsto „nujnih“ p. javov v času stalinizma, če začnemo pri t.i. „krvavi kolektivizaciji“, nadaljujemo pri iztrebitvi in deportaciji celih narodov, masovnih političnih procesov tja do absolutne diktature partije nad mišljenjem in čutenjem milijonskih mas. In, seveda, vse to je bilo menda v „nujnem interesu“ proletariata.

Nasprotniki teorije odraza so bili filozofi, ki so danes zbrani okrog revije „Praxis“. Med njimi so tudi predavatelji beograjske FF: Mihajlo Marković, Ljuba Tadić, Veljko Korać, Sveta Stojanović, Miladin Životić, Zaga Pešić-Golubović, Dragoljub Mićunović in drugi¹. Ta skupina filozofov razume človeka kot svobodno in ustvarjalno bitje, to pa v pomenu možnosti in potrebe, da je Revolucija najvišji ustvarjalni akt človeka, filozofija pa misel Revolucije. Revolucija je prevrat v celotni sferi človekove kulture, ki odpravlja temelje kakršnekoli eksploatacije — pa če je ta politična, družbena ali pa ekonomska, filozofija pa je torej „kritika vsega obstoječega“ (Marx). Ko gre beseda o današnjem svetu, pa ti filozofi aktualizirajo Marxovo levo kritiko kapitalizma, trga, blagovnega fetišizma, meščanskega načina življenja, nacionalizma in države sploh, ki so družbi odujale sile. Istočasno pa razvijajo, to pa v duhu Marxovega nauka, tudi kritiko države kot orodja v rokah stali-

nistične partije, kritiko partijskega (državnega) usmerjanja gospodarskega, kulturnega in umetniškega življenja ter kritiko despotizma politične partije nad svobodo mišljenja, govora in politične opredelitve človeka in samoiniciativnosti množic.

Večina omenjenih filozofov meni, da je jugoslovanska družba razredna družba. Ugotavljajo, da so se kljub dejstvu, da so od oborožene revolucije do danes bili doseženi ogromni rezultati, socialne razlike tako povečale, da je družba razdeljena na premožno manjšino in revno večino, kateri predvsem pripada razred delavcev; na tiste, ki imajo v svojih rokah politično moč, in tiste, ki so ob to moč. (To trditev podpirajo s statističnimi podatki o strukturi članov ZK in organov oblasti.) Ti filozofi menijo, da je edini izhod za našo družbo, da bi prišla iz takšne situacije, dosledno razvijanje samoupravljanja, in sicer od samega dna do vrha (t.i. globalno samoupravljanje), in ravno temu se, po njihovem mnenju, zavestno upirajo t.i. centri odtujene politične moči ali politična birokracija, ki se prepleta s tehnokracijo in ekonomskimi liberalci. Te družbene plasti se, po mnenju filozofov, opirajo predvsem na številno srednjo plast, konzervativne skupine znotraj državnega in političnega aparata in nacionaliste. Zaradi tega je treba brezobzirno razkrinkavati in kritizirati tako etatistično-stalinistične kot tudi buržoazne tendence znotraj naše družbe, ki niso le dediščina preteklosti in ne le uvoz iz tujine, temveč nastajajo tudi znotraj našega sistema samega. Kritika mora biti radikalna ne glede na to, ali te elemente ščiti avtoriteta denarja ali — kot je bil primer pred 21. konferenco — avtoriteta same Partije.

V času, ko so ti filozofi začeli delovati, je Zveza komunistov spoštovala moč njihove filozofske kritike, ki je zavrnila akademizem, istočasno pa ohranila teoretično raven, ne da bi se pri tem spuščala v politikantstvo. V času najbolj zagriženega obračuna s stalinizmom so ti profesorji kot vdani člani ZK sprejeli nase večji del teže radikalne kritike stalinizma, in to se tudi danes poudarja kot njihova velika zasluga².

Toda ko je pri nas prišlo do hitre liberalizacije ekonomskega življenja, je ta skupina filozofov opozorila, da je trg eminentno kapitalistična kategorija, ki je nezdružljiva s socializmom ter da jo lahko sprejmemo le z veliko zadržanostjo kot nujno zlo, ki ga je treba pravočasno ukrotiti. Se zlasti so poudarjali, da je ravno trg, ob političnih privilegijih, temeljni izvor vedno večjih socialnih razlik ter da je zamenjava načela delitve po delu z novim načelom — delitev po rezultatih dela na trgu, oddaljevanje od socialistične prakse. To njihovo opozorilo je izzvalo ostre napade apologetov trga, ki so jih obtožili, da problem preveč poudarjajo, ker želijo podcenjevati napore ZK, ki pa so takrat bili usmerjeni ravno k razvijanju doslednih tržnih odnosov. Te napade so vodili predvsem veliki zagovorniki liberalizma (F. Barbijeri) in nacionalizma (N. Krmpotić). Če to vemo, lahko tudi razumemo izvor epitete „stalinisti“, ki tem profesorjem danes enako pripisujejo skupaj z epiteto „anarhisti“, „liberalci“ ipd. V tem času (pred letom 1968) se pojavijo tudi prve kritike s strani ZK³. Treba je poudariti, da se je del omenjenih idej te skupine profesorjev materialno uresničil v študentskih nemirih junija 1968, kar je bilo odločilno za razvoj spora med njimi in ZK.

Novo obdobje spora se je začelo s kritiko, ki jo je neposredno po junij-

skih dogodkih na 6. kongresu ZŠJ izrekel tovariš Tito: „Vi znate, drugovi i drugarice, da je sada bilo svakakvih pokušaja od raznih elemenata. Pojavili su se oni sa kojima smo mi imali posla na univerzitetima prije studentskog revolta. To su pojedini profesori, neki filozofi, razni praksisovci i drugi, razni dogmatičari uključujući i one koji su vršili razne deformacije u Upravi državne bezbednosti itd. Sve se to danas nekako ujedinilo... Oni sada proglašavaju pokret na Univerzitetu. To ne potiče od studenata, već od ljudi, koji bi hteli da stvore neki embrion višepartijskog sistema, i da se postave kao faktor, koji će sa skupštinom i drugim razgovarati na ravnopravnoj osnovi... Po njihovom mišljenju trebalo bi da neki mudraci, neki tehokrate, stanu na pijedestal i svojim štapićem komanduju a sve drugo da bude bezbojna masa. Radnička klasa trebala bi da rinta za njih i da se pokorava njihovoj samovolji. Pa zar je to moguće danas u našoj zemlji, zar je moguće da takvi ljudi i sa takvim idejama nastupaju, a da mi to mirno posmatramo i dalje. Njima nema mjesta ni tamo gdje se nalaze. (Snažan aplauz i odobravanje). Zar da takvi vaspitavaju našu djecu na univerzitetima i u školama! Nema im mjesta tamo! (Snažno odobravanje i aplauz).“ Samo nekaj dni kasnije je Milentije Popović, tadašnji predsjednik Zveze skupščine, tako označio študentsko gibanje iz junija 1968: „Posle partijskih diskusija i govora druga Tita stvari su jasnije. Medjutim, kao političko iskustvo za nas je vrlo važno da u sve to dublje udjemo, jer i danas ima ljudi koji ne razumeju, koji nisu u stanju da razlikuju neraspoloženje studenata i njihovo nezadovoljstvo nekim pojavama od reakcionarno političke zavere koja je iza toga stajala.“

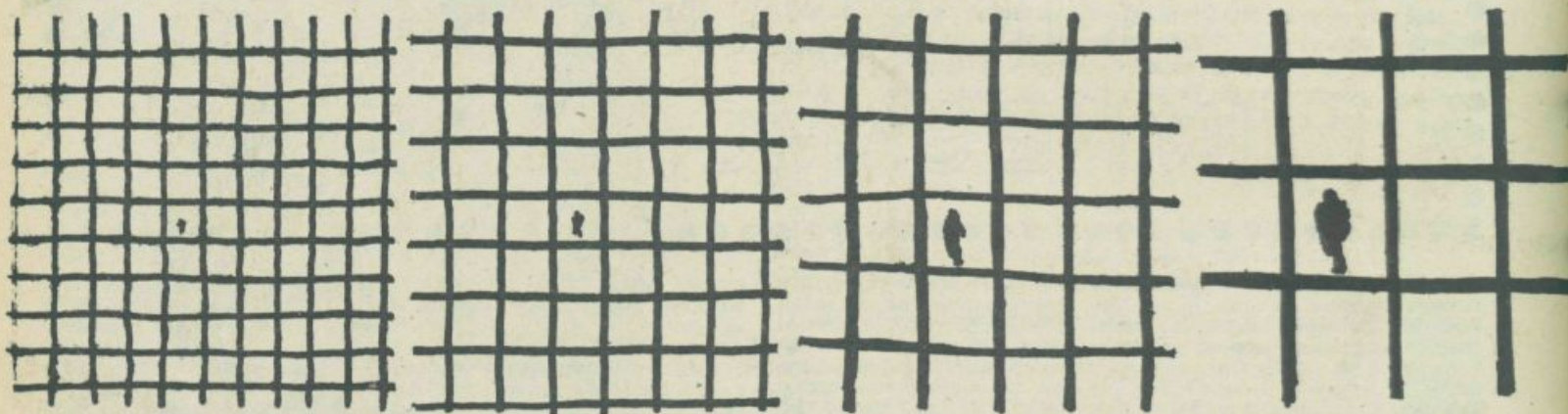
Tudi pred tem, še zlasti pa junija 68, je kritizirana skupina profesorjev podrobnije razvila svoje razumevanje socialistične demokracije (drugače blizu razumevanju Rose Luxemburg – „svoboda je svoboda tistega, ki misli drugače“) – stališče, da je svoboda mišljenja, govora in opredelitve neodtujliva pravica človeka in kot taka ne more ogroziti socializma, ker je temeljni pogoj družbenega napredka in najvažnejša garancija, da se socialistična revolucija ne izrodi v despotizem stalinističnega tipa. Svoboda mišljenja je po njihovem mnenju pravica, ki je izpeljana neposredno iz načela svobode in enakosti, ki ga je socializem prevzel od meščanskih revolucij, ki niso imele ne poguma ne moči, da bi ga uresničile. Svoboda izražanja različnih mnenj je še zlasti pomembna za partijo, ker je ta najbolj odgovorna za razvoj socializma in nosilec najprogresivnejših idej in gibanj v družbi. V zvezi s tem je po mnenju teh filozofov treba princip demokratičnega centralizma preučiti. Po drugi plati je v ZK prevladalo nekoliko drugačnega mnenje o demokraciji. Mnenje, da demokracija ni neka vrednota po sebi, temveč je forma v katero se lahko vtisnejo tako dobre kot slabe vsebine. Zahteva, naj imajo vsi

forumov, naj prevzamejo iniciativo za odstranitev teh profesorjev, medtem ko so obtožbe, ki so se nanašale na te predavatelje, odklonili kot neargumentirane in netočne. Pozivali so kritike napadene skupine, naj začnejo javni dialog s posameznimi filozofi, v katerem bi dokazali svoje kritike. Odsotnost takega dialoga so jemali kot opravičilo svojemu zoperstavljanju višjim organom ZK. Najvišji samoupravni organ FF – svet predavateljev – je odklonil stališča najvišjega zakonodajnega organa republike – skupščine SR Srbije – ter pri tem izjavil, da „Na FF nema ljudi koji bi bili neprijatelji socializma.“

Izkazalo se je, da ZK ni uspela prepričati Filozofske fakultete, da so omenjeni predavatelji sovražniki in antikomunisti. Zato je bila začeta široka akcija, katere namen je bil, da bi partijski intelektualci ali pa partija kot kolektivni intelektualci tudi na področju marksistične filozofije in ne le politične kritike pokazala, da gre za nemarksistične in reakcionarne filozofe. Neuspeh te akcije je tovariš Bakarić pred kratkim razložil (ko je govoril političnemu aktivu mesta Zagreba) s temi besedami: „Na tom području poslednjih 7–8 godina nema bitke. Ne možete se vi forsirati da je date (bitku). Oni čepkaju po knjigama od jutra do mraka što niko od vas ne stigne i nema vremena, ali biste zato morali misliti kako da se organizujete u tim stvarima.“

Da je položaj resen, priča tudi trditev sekretarja UK Bertolina, da je prejšnje vodstvo Srbije padlo ravno zaradi tega, ker ni uspelo rešiti tega problema. Toda kljub temu se ne da trditi, da je zamenjano partijsko vodstvo Srbije – kot jim to nekateri očitajo – podpiralo te profesorje. Bližje resnici je, da se je tudi to vodstvo zares zelo trudilo, da bi po politični poti diskreditiralo in odstranilo s fakultete omenjeno skupino. Pa še več: ZK je v času liberalizma imela določen vpliv na pravosodne organe in jih spodbujala k večjemu angažiranju pri preganjanju političnih sovražnikov. Uspeh sicer ni bil ravno velik, vendar pa je le prišlo do nekaterih sodnih postopkov zoper študente, ki so bili označeni kot pristaši teh filozofov, do nekaj prepovedi časopisov in knjig, katerih avtorji so le-ti. Državni organi so se tedaj sklicevali na pomanjkanje zakonskih predpisov, na osnovi katerih bi lahko ukrepali zoper takšne sovražnike. Bilo pa je nekoliko obotavljanja zaradi podpore, ki jih ti profesorji imajo v levih filozofskih krogih na Zahodu.

Da je tudi danes, ko obstaja nov kazenski zakonik in zakonik o kazenskem postopku, to vprašanje zelo težko razrešiti, priča tudi dejstvo, da je bilo pred kratkim v visokih političnih krogih zastavljeno vprašanje o potrebi razpustitve celotne FF, ki šteje okrog sto profesorjev in več tisoč študentov, samo da bi ustvarili pogoje za eliminiranje teh osem ljudi.

ljudje enake pravice, naj mislijo, kakor hočejo in celo drugače o programu ZKJ, je v bistvu buržoazna, ker vodi v pluralizem mnenj in odpira prostor tudi tistim posameznikom, ki se do nas vedejo sovražno, da izražajo svoje ideje. To objektivno ogroža vodilno vlogo ZKJ in nujno vodi k večpartijskemu sistemu. Torej, ZK stoji na stališču, da „nema demokracije za one koji se ne slažu sa politikom ZKJ i koji nisu na našim pozicijama.“

Kot rezultat takšnega razhajanja kakor tudi zgoraj omenjenih kritik je sledila razpustitev tiste organizacije ZK, katere člani so bili ti filozofi. To je tudi datum začetka t.i. „odprtega spora te skupine profesorjev s politikom ZKJ“ ter akcije, katere cilj je že od samega začetka, kot je to rekel tudi tovariš Tito, odstranitev teh predavateljev z univerze in iz javnega življenja.

Najprej je obstajalo mnenje, da je najprimernejši način za to odstranitev odkritje in dokaz omenjene politične zarote, ki je izzvala junijske nemire. Tako je UJV sprožila obsežne ukrepe ter dolg kazenski postopek proti neznanim storilcem, med katerimi je večkrat zaslanihni več deset študentov FF in tudi več filozofov. Rezultatov ni bilo. Največji del boja proti tem filozofom je prevzela ZK. To z namenom, da bi javnost izvedela za te ideje, ki jih je treba potolči. Seveda, bila je izključena vsaka javna diskusija ali polemika s temi ljudmi, kajti v skladu s omenjenim razumevanjem demokracije je bil prvi ukrep proti njim onemogočanje njihovih javnih nastopov in odgovorov kritikam v tisku, kar je tudi razumljivo. Nujen je bil prehod na politično kritiko njihovih stališč, pri kateri bi sodelovala vsa sredstva masovnih komunikacij. V tej politični kampanji so bili ti profesorji označeni kot odkriti sovražniki socializma, anarho-liberalci, stalinisti, anarhisti, anarho-stalinisti, kontrarevolucionarna skupina, negatorji vsega obstoječega, lažni humanisti in celo kot „nespodobni i amoralni“ tipi in „krzljavi opadači svega što u društvu postoji“. Ne glede na ostrost teh izrazov je bilo težišče akcije prepričevanja javnosti, da bi stališča profesorjev glede stanja v naši družbi v določenem trenutku bila celo sprejemljiva, ko bi bila izrečena iz poštenih pobud. Pravzaprav, tako je bilo poudarjeno, ti filozofi so svoje ideje širili, pri tem pa niso nikoli pozabili izjaviti, da so za socializem in samoupravljanje, to pa iz sovražnih pobud, iz želje po oblasti ali pa vsaj, da „zadržati društveni razvoj“ v naši državi, „da bi sačuvali svoje privilegije“.

Socialistični režimi, kot se znano, so vedno imeli svoje sovražnike, in to, da se je pojavila skupina intelektualcev-sovražnikov našega sistema, ne bi smelo biti nič čudnega. Tisto, kar v tej zadevi preseneča, je dejstvo, da ti tako ostri in intenzivni napadi, ki trajajo že več kot pet let, niso naleteli na podporo okolja, v katerem se ti filozofi gibljejo. Delovna skupnost FF, ki šteje kakšnih sto predavateljev in nekaj tisoč študentov, kolikor jih je letos šlo skozi FF, ne le da ni podprla ZK, ko je to bilo pričakovano, temveč je celo odkrito štčtila te filozofe. Komunisti FF so odklonili direktive višjih

Dogodki pa so se začeli vrstiti zelo hitro. Konec novembra so UK ZK, mestni komite ZK in sekretariat CK ZKS imeli skupno sejo o političnem položaju na univerzi. Sklepi pa javnost obveščajo zlasti o zahtevi, da se skupina filozofov umakne z univerze. Nekoliko pred tem se je fakultetna organizacija ZK FF na zahtevo UK ponovno izjasnila o pismu UK iz maja lanskega leta, ki so ga komunisti FF takrat odklonili. Pismo je zahtevalo izjasnitev zoper inkriminirane predavatelje. Tokrat je bilo, na željo UK, zavzemanje stališč posamezno in javno. Rezultat je bil nejasen, kajti medtem je bil z delovnega mesta na RTB že odstranjen neki študent FF, ki ni glasoval za sklepe UK, medtem ko so bili, po odločitvi UK, iz istega razloga nekateri znani komunisti z FF izključeni iz ZK. Razen tega so bili člani ZK opozorjeni, da se resno razmislija o razpustitvi celotne njihove organizacije. Tudi tokrat so komunisti FF zavrnili zahteve UK, medtem ko je dejstvo, da so se štirje opredelili za UK, tisk interpretiral kot uspeh.

In vendar ni bilo potrebno razpustiti partijske organizacije FF. Zdi se, da so končno najdeni načini, kako odstraniti to skupino profesorjev s FF.

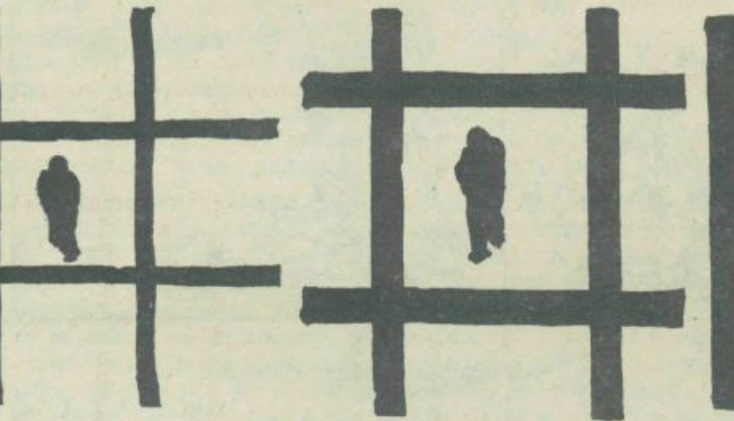
Na temelju stališč UK o moralno-politični podobi predavateljev in novega republiškega zakona visokem šolstvu je skupščina univerze sprejela priporočilo, ki podrobnje določa kriterije te podobe, ter ga razposlala fakultetam, da bi te v svoje statute vnesle omenjene kriterije. Vse fakultete so to priporočilo sprejele. Svet FF pa ga je odklonil, ker je menil, da iz priporočila ni jasno, če je kriterij politične pripravnosti predavateljev sprejemanje programa ZKJ ali pa sprejemanje dnevne politike ZK in ker je nejasno, kdo bi ugotavljalo o pripravnosti. Istočasno je, v skladu z novim zakonom, od FF zahtevano, da podpiše samoupravni sporazum z republiškim izvršnim svetom o formiranju sveta FF, ki bi bil organ družbenega upravljanja fakultete. Tisk je ocenil smisel tega sporazuma ravno kot odpiranje legalnih možnosti za odstranitev skupine profesorjev, ki bi tako bili odstranjeni z odločitvijo ljudi, ki niso niti člani delovne skupnosti niti niso iz vrst študentov, temveč so od zunaj postavljeni v svet FF, da bi zagotovili družbene interese. Seveda, tekst sporazuma, ki ga je dal RIŠ, implicira, da delovni ljudje FF ne morejo zagotoviti splošnega družbenega interesa, tako da je tudi faktučna pravica odločanja postavljena v roke predstavnikom Države. Po mnenju sveta FF je ta sporazum protustaven, ker krši one osnovnih pravic delovnih ljudi, ki je izrecno zagotovljena s stališčem 21. amandmaja, da so osnovne pravice delovnih ljudi neodtujljive ter da jih pod nobenimi pogoji ti ne morejo prenesti s samoupravnih na nekatere druge upravne, predstavniške organe. V primeru FF je ta osnovna pravica, ki se odvzema delovnim ljudem, pravica sprejemanja statuta fakultete, ki je najvišji akt, ki regulira pravice in odnose delavcev. Zaradi navedenih vzrokov je svet FF zavrnil sporazum ter takoj ukrepal pri ustavnem sodišču, da bi to zaščitilo zakonitost. Tako je kaj hitro

prišlo do sestanka predstavnikov RIS in delegacij FF. Po besedah dekana dr. prof. Sime Čirkovića, drugače znanega zgodovinarja, ki je vodil delegacijo FF, je republiški izvršni svet na tem sestanku nedvoumno nakazal edino možno posledico nadaljnega zavračanja sporazuma: po sili zakona FF bo nehala biti legalna ustanova.

Medtem je fakultetni odbor zveze študentov FF napovedal izredno skupščino v zvezi z nastalo politično situacijo in podpisovanjem sporazuma. Svet FF se je sestel še enkrat pred študentsko skupščino, in na tem sestanku je dekan razložil posledice, ki bodo sledile, če svet FF ne spremeni svoje odločitve o nepodpisovanju sporazuma. Glede na to, da je šlo za obstoj fakultete oziroma za pogoje nadaljnje eksistence delovnih ljudi na njej, je skupina inkriminiranih profesorjev izjavila, da se bo vzdržala kakršnekoli diskusije in glasovanja. Dekan je nato predlagal, da bi brez diskusije tajno glasovali, to pa je razložil z dejstvom, da so stališča sveta FF že znana in že povedana ob prejšnjih odločitvah. Z večino glasov (83 od 160, 30 jih je bilo proti, okrog 40 pa vzdržanih, ostali niso glasovali) — je svet pooblastil dekana, da lahko podpiše Sporazum.

Naslednji dan je bila izredna skupščina ZS FF. Prisotnih je bilo 734 študentov. Skupščina je najprej odločila, naj se odstranijo vsi novinarji, ker je tisk do takrat samo blatil in obrekoval študente in profesorje FF. V prvem delu skupščine je bil podan pregled situacije, v kateri se je fakulteta znašla, kakor tudi vsebina samoupravnega sporazuma. Slišala so se mnenja, da se je svet FF uklonil „grobim pritiskom in izsiljevanjem“, da je odločitev sprejeta nedemokratsko „v atmosferi strahu in pregonov“, da je s tem svet „poteptal dostojanstvo fakultete“, se izneveril svojim prejšnjim stališčem in celo, da so profesorji iz strahu „prodali svojo vest“. Čeprav je skupščina potekala v mirnem ozračju, so bile takšne ocene sprejete z enotnim ploskanjem. K resnosti skupščine je prispeval tudi kratek nastop nekega študenta, ki je povedal, da sta ga pred skupščino obiskala dva uslužbenca UJV ter od njega zahtevala, da se ne angažira v Zvezi študentov, pri tem pa sta ga opozorila, naj o njunem obisku nikomur ne govori. Ta tovariš jima je odvrnil, da se ima za svobodnega človeka ter da mu UJV ne bo predpisovala, kaj naj počne. Tako je takoj naslednji dan o tem obvestil prodekana, skupščini pa je prepuštil, naj oceni, če gre za njegovo osebno zadevo ali pa je to stvar, ki zadeva splošni interes. Govor tega študenta je bil sprejet vzburljeno, njegovo stališče pa so prisotni sprejeli kot zelo sprejemljivo.

Skupščina je skoraj z absolutno večino — samo 3 od 734 so bili proti — sprejela nekatere sklepe. Predvsem se podpira dotakratni FOZŠ oziroma njegove akcije (zavrnitev pisma UK, zavrnitev Priporočila o politični primerčnosti, zavrnitev Sporazuma, protest proti novemu udaru v Grčiji).

Skupščina je sprejela sklep, da je „FOZŠ vedno zastopal avtentične interese in stališča študentov FF“.

Glede skupine profesorjev je skupščina sprejela sklep, da „absolutno podpira“ jasno orientacijo fakultetskega odbora — ohranitev integritete FF. Menimo, da je FF humanistična ustanova s trdno komunistično opredelitvijo, in noben član te fakultete ne more biti diskvalificiran kot sovražnik samoupravnega socializma. Zaradi tega smo ostro proti temu, da se t.i. „skupina profesorjev“ izloča iz celotne politike fakultete. V skladu s tem ne more biti niti govora o ostranitvi kateregakoli člana z FF.“

V sklepih se še zlasti poudarja, da „skupščina pooblašča FOZŠ, da v primeru grobe kršitve integritete Filozofske fakultete (odstranitev predavateljev s fakultete) lahko razglasi izredno stanje in prekine predavanja v skladu s stališčem skupščine“.

Poleg tega sta v sklepih bila napadena še rektor Jovan Gligorijević ter predsednik UO SSB Krcun Dragović zaradi izjav zoper FF, ki so, kakor je v sklepih navedeno, „zlouporabili javni položaj na Univerzi“.

Omenjeni Krcun Dragović je na skupščini univerze v imenu študentov izjavil, da je „skupino predavateljev treba napoditi“, v intervjuju za TV tistega dne, ko je bila skupščina, je pozval študente FF v akcijo zoper profesorje, ki so s svojim delovanjem, kakor meni Dragović, „ustvarili resno politično situacijo v mestu“.

Reakcija sredstev informiranja na skupščino ZS FF je prišla šele tri dni pozneje. Celotni tisk je na skupščino naslovil skoraj identične pripombe ter celo skoraj v istem vrstnem redu, v istem tonu in z istimi besedami. Naslovi vsebujejo nekaj osnovnih trditev, katerim se pripisuje pomen po vrstnem redu: skupščina je sklicana pollegalno, ker jo je sklicala majhna skupina ljudi, to je FOZŠ; skupščina je grobo odstranila javnost (pri tem pa ne navajajo vzrokov odstranjanja); z vabilom na skupščino so študentje bili prevarani glede dnevnega reda (ta pripomba ni resnična); fakultetni organi namenoma niso bili obveščeni o skupščini (glede na to, da je na skupščini kot povabljenec govoril tudi dekan, tudi ta pripomba tiska očitno ne drži); skupnica, ki je sklicala skupščino, o tem ni obvestila organov ZK in UK ter temu podobno. Splošni prizvok vseh napisov je bila trditev, da je tako skupščina kot sklepi še en očiten maneuver, ki je preračunan tako, da bi prevaral študente, ter da so inspiratorji bili „skupina profesorjev“, ki je zmanipulirala manjšo skupino študentov, ki je zbrana okrog FOZŠ, ki je, sama zmanipulirana, poskušala zmanipulirati ostale študente. Značilno je, da vsi naslovi in vsa poročila trdijo, da je skupščini prisostvovalo zelo majhno število študentov, in samo en časopis navaja približno število udeležencev — štiristo. Skupščini se še zlasti očita, da proti „načelom ustave“ zahteva od FOZŠ razglasitev stavke v primeru odstranitve profesorjev. Istočasno pa samo stankanje ni prepovedano, saj je v praksi zelo pogosta metoda boja. Tisk skup-

ščino obsoja, ker takšno pravico daje „ljudem, od katerih večina ni niti bila med člani ZK, medtem ko je drugi del, t.j. skupina profesorjev, vrnila članške izkaznice“. Ker v naši deželi ne obstajajo pravila, kdo lahko razglašajo štrajk, je iz zgornjega razumevanja pravice do stavke jasno, da avtoriteta, ki stoji za takšnimi napisi v tisku, meni, da imajo le člani ZK pravico do organiziranja stavk, to z ene strani, ter da je „skupina profesorjev“ pravzaprav v sestavi FOZŠ.

Naslednja reakcija na takšno stanje so bile zahteve iz notranosti Srbije po odstranitvi profesorjev FF. Sporočila podpore vodstvu ZK v boju proti tem profesorjem in zahteve po končnem obračunu so poslali konferenca ZK smederevske železarne, OK ZK Kučevo, OK ZK Vladičinog Hana, konferenca ZK zavoda „Crvena zastava“ iz Kragujevca, Zveza študentov Niša, Zveza rezervnih vojnihih starešin Srbije, ZK FF Novega sada in drugi, medtem ko je občinska konferenca ZK Leskovca sporočila, da „pruža energično podrško borbi komunistov Beograda protiv kontrarevolucionarne grupe na Filozofskom fakultetu na čelu sa Mihajlom Markovićem, Svetom Stojanovićem, Miladinom Životičem i Trivom Indjićem“. Medtem je ZK uspela zagotoviti tudi podporo fakultete za agronomijo, za pravo, medicinske fakultete v Beogradu kot tudi fakultete za politične vede. K temu lahko dodamo tudi sklepe UO SSB, ki najostreje obsojajo FOZŠ FF kot tudi skupščino, ki ga podpira.

In medtem ko se z zanimanjem pričakuje sporočila organizacij ZK in delovnih kolektivov tudi iz drugih manjših mest Srbije, splošno enotnost in enoglasnost razbijata le dve podpori: Zvezi študentov FF v Beogradu je sporočilo o podpori poslal koordinacijski odbor Zveze študentov v Zagrebu in fakultetni odbor FF v Ljubljani skupaj z akcijskim odborom pri izvršnem odboru Zveze študentov Ljubljanskih visokošolskih zavodov (KOSS FF Zagreb, FO FF Ljubljana in AO pri IO ZS LVZ).

Upiranje s strani študentov FF je bilo pričakovano. Toda ni bilo pričakovano, da bo skupino profesorjev podprlo kaj več kot nekaj deset študentov, in to tistih za filozofijo in sociologijo. Dejstvo, da je sedemsto mladih ljudi, mogoče zaradi nevednosti ali pa zaradi kakšnega drugega razloga, izjavilo, da so pripravljene na štrajk, na aktivno upiranje, je nekoliko spremenilo položaj. To dejstvo še poslabšuje možnosti za fizično odstranjevanje napadenih profesorjev? Lahko računamo na kakšne radikalnejše spremembe?

Po enoglasni oceni vseh strani, ki so vpletene v ta spor, gre tu za načelni spor, ki je velikega pomena za našo družbo. Čeprav so obstajali poskusi, da bi ta spor razložili kot akcijo ZK zoper sovražno obnašanje skupine profesorjev in ne proti njihovim mnenjem — idejam, je treba povedati, da je prvo razumevanje bližje resnici. To pa tem prej, ker se je „obnašanje“ omenjene skupine profesorjev kazalo predvsem v iznašanju in razlaganju idej, za katere gre, kar je tudi njihov poklic. To, da se večina teh idej nekoliko razlikuje od programa ZKJ, je brez pomena.

Osnovno vprašanje se glasi: Ali ZK, kot politična organizacija, ki ima oblast, kot predstavnik proletariata, ki prevzema nase odgovornost za prihodnost dežele, lahko dovoli, da se slišijo stališča, ki nasprotujejo njeni politiki? Ni ustvarjanje možnosti za teoretično in politično zmanjševanje avtoritete Partije pravzaprav ogrožanje sistema? Napadeni profesorji, tako se zdi, niso bili sposobni razumeti in uporabiti enega najvažnejših postavk leninizma: da ima Partija vedno prav. Kajti če priznavamo, da je partija avantgarda proletariata, brez katere ta ne more izvršiti zgodovinskega akta odprave sebe kot razreda in emancipacije ostalega človeštva, potem je jasno, da zoper nosilca TAKO POMEMBNEGA GIBANJA, vodnika definitivne osvoboditve, s katero se začena prava zgodovina človeštva — nihče ne more in ne sme imeti prav. Nemogoče in nesprejemljivo je, da se nekdo zoperstavlja stališčem avantgarde, katere politika v tem trenutku predstavlja „dosad historijski najopipljivije kretanje u socijalizam“ (Suvar).

V luči tega načela rezultat sedanjega političnega boja ni tako nepredvidljiv, ne glede na moč študentskega upiranja na FF. Ko gre za visoke principe in neposredni ljudski interes, potem bo ZK zmožna žrtvovati, če je to treba in če bo zares nujno, tudi sedemsto mladih trmastih ljudi. In tudi večje žrtve ta družba lahko prenese.

Opombe:

1. Todor
2. Večina teh predavateljev je aktivno sodelovala pri izdelavi programa ZKJ, ki ga je sprejel 8. kongres.
3. To pa, če izvzamemo prve napade na te filozofe znotraj ZK, neuradno, s strani dogmatikov (polemika B. Ziherl — M. Marković na 8. kongresu ZKJ 1958).
4. Glej: Sklep o razpustitvi osnovne organizacije ZK na oddelkih za filozofijo in sociologijo FF (Gradska konferenca SK Beograd) in pritožbo 154 členov 6. kongresu ZK Srbije in 9. kongresu ZKJ, vse v „Filozofiji“ 1-2/1969.

ASISTENTI IN OSTALO

V številki 5-6 Tribune je bilo objavljeno pismo pod naslovom „Uredništvu časopisa Tribuna“, v katerem nepodpisana skupina asistentov ostro kritizira univerzitetno stanovanjsko komisijo. Ker članek, ki je bil objavljen brez moje vednosti, omenja ravno moj primer in ker ne bi želel, da me kdo šteje med avtorje, bi rad na kratko povedal svoje mnenje.

Najprej naj popravim, da nismo štiričlanska družina ampak le tričlanska. Opozoril bi na to, da je obsojanje primera, ki ga avtorji podrobno najbrž ne poznajo, nepravilno. Meni se zdi, da je rešitev stanovanjske komisije popolnoma pravična in mislim, da je storila prav, da je dala malo večje stanovanje starejšemu in zaslužnemu profesorju, ki ga osebno poznam in vem, da potrebuje iz zdravstvenih razlogov ob sebi še eno osebo. Za nas, ki smo do sedaj stanovali v vlažnem in za dojenčka neprimernem podnajemniškem stanovanju, pa je garsonjera zaenkrat kar zadovoljiva rešitev. Zlasti še, ker je le začasna, toliko da se bo našlo kaj primernejšega.

Prepričan sem, da se omenjena komisija zelo trudi in je tudi v tem primeru naredila največ in najbolje, kar se v obstoječi hudi stanovanjski stiski na Univerzi sploh da narediti, saj je moja prošnja rešila dokaj hitro in se zato ne čutim „zapostavljenega“ asistenta.

asist. Edvard Kramar

SPOŠTOVANA SKUPINA ASISTENTOV, KI Z NIZKIMI PLAČAMI ČAKA NA STANOVANJE

Ne želim govoriti o dogodku, o katerem govori vaše pismo. O tem bodo svojo besedo morali reči drugi. O vas bi vam rad govoril, vi univerzitetni proletarijat, vi revčki, čakajoči na svoj prostor pod soncem, o vaši „proletarski“ zavesti in vašem nastopu. Ker verjamem, da ste v navalu samousmiljenja iskreno mislili, kar ste napisali (kajti, če ne bi verjel, bi vas enostavno nekam poslal in rekel, da ste hulje, banda, lizuni, izprijenci, kasta duhovnih mazačev, ljudje nevredni odgovora, manduni in še in še), bi vas opomnil in morebiti spomnil na nekaj reči, ki bi jih vi morali dobro poznati. Ne bom vas moral s kakšnimi pretežkimi teorijami, s kakšnim Marxom. Zgolj to, gospoda moja: kakor vam je znano, živite v družbi, ki je kljub svoji socialistični družbeni ureditvi in kljub vsem najboljšim željam in hotenjem zaradi določenih objektivnih in subjektivnih razlogov ohranila določeno obliko hierarhične ureditve, strukturo nadrejenih, podrejenih in rejenih. Ta struktura kliče po kritični analizi, po premisleku in akciji, po razbitju. In kaj ste storili vi. Nikjer ni bilo vaše besede, nikjer vašega angažiranja (ali pa: obvestite me, prosim). Pokorili ste se sistemu hierarhije, pristali ste na

GLEDE NEKATERIH MOJIH MNENJ

Menim, da je „skupina asistentov, ki z nizkimi plačami čaka na stanovanje“, navadna banda. Poleg tega tudi menim, (seveda, če je res, kar dotični asistenti pišejo o tem), da celo stanovanjska komisija na Univerzi ni nič prida. In poleg vsega ostalega še menim, da bi bilo od privilegirane profesorja Štamparja jako lepo, (seveda, če se v kakšnem doglednem času ne misli poročiti in poleg tega imeti še kakšnih otrok, kar bi mu jaz osebno toplo priporočil), da bi bilo torej od tega profesorja jako lepo, če bi sam odstopil tisto dvosobno stanovanje zapostavljenemu asistentu Kramarju in njegovi štiričlanski družini.

No, zdaj pa glede asistentov. Če se človek malo zamisli vanje, jih kar razume. Na tej naši Univerzi se, kot vse kaže, jako lepo počutijo, pa naj kdorkoli govori o teh stvareh še tako ponižujoče. No ja, brez dvoma priznavajo, da je stanovanjska komisija tu pa tam malo poredna, in seveda tudi profesorja jako lepo, ampak, saj bodo tako ali tako kmalu postali kakšni profesorji, in potem bodo še te neprijetnosti odpravljene. In ravno zaradi tega se ni dobro zameriti komu na višjem položaju. In ker ga stanovanjska komisija nekaj lomi, pa naj študentje, ki so na Univerzi edina plast, ki se nima ničesar bati, stopijo po kostanj v ogenj. To so si brez dvoma sila lepo zamislili. Ampak upam, da me tudi vi razumete. Tudi jaz bi namreč nekoč rad postal asistent, in zato se tudi jaz ne smem očrniti pri tej stanovanjski komisiji.

In zato iz vsega gornjega sklepam, da so navadni koristoljubni hujškači. Torej si bodo morali kakršnokoli intervencijo kar sami izmisliti. Če bo pošteno zamišljena, bo prav verjetno goreče podprta od študentov. No, in zdaj upam, da ste razumeli, da ste izgubili še poslednje upanje. In če ste res takšni proletarci, kot trdite, vam je verjetno že postalo jasno, da bo treba precej trdo zaropotati s stanovanjsko, pa še kakšno (marsikakšno) komisijo na tej naši Univerzi. Kakor hitro boste stopili iz anonimnosti, se oglasite na Tribuni, kjer me lahko dobite skoraj vsak dan okrog dvanajste ure. Bomo naredili bojni načrt.

Blaž OGOREVC

Ali ima kdo kakšno pripombo?

(Delo, 19. 1. 1974)

LEPO nagrado nudim za solne v študentskem mesečju za najmanj mesec. Posušite pod »Marx« čez.

usodo podrejenega in pri tem upali, da boste iz leta v leto bolj in bolj rejeni, vse tja do nadrejenosti.

Pri tem pa vaše pismo, dragi „proletarci“. Zaman iščem v njem željo spremeniti obstoječe hierarhične odnose tako na univerzi kot v celotni družbi. Zaman iščem karkoli, kar ne bi bil potuhnjeni egoizem skupine malomeščanskih personic, ki so stisnili rep med stegna in zatrepotali, če ne bo kdo izmed njih naslednji Kramar, še preden jim uspe zrediti se v zadostni meri (to situacijo nekoliko polepša morebitno sočustvovanje s kolego Kramarjem). Svoj strah ste skrili za patetiko puhlic in fraz brez vsebine. In nas hočete uporabiti kot ščit, ki naj skrrije vašo lastno hlačno podelanost. Toda razredu univerzitetnih podelancev mi ne pripadamo.

Zato, gospoda, to je moj odločni NE vam in takšnemu načinu življenja. Hkrati je to moj poziv: premislite svoje življenje, premislite zrak, ki ga dihate, potem, upam, da bomo skupaj. Do takrat nasvidenje.

Še enkrat prosim, da se ta moj odgovor ne razume kot moje stališče do tega konkretnega primera ali celo kot principialno stališče do opozarjanja na take primere. Še zdaleč ne. Je le nagovor nekaterim ljudem, ki so ob tej priložnosti mimogrede zasvetili v svoji luči, in to nima zveze s problemom, na katerega opozarjajo. Zato bi žaloval in besnel in preklinjal, če bi ta nagovor kakorkoli koristil nadrejenecem, bodisi v kaki konkretni akciji, bodisi v lastnem privatnem samozadovoljstvu.

Zato pravim: SPOŠTOVANA UNIVERZITETNA STANOVANJSKA KOMISIJA – ŠE VEDNO ČAKAMO TVOJ ODGOVOR – ŠE VEDNO ČAKAMO TVOJ ODGOVOR – ŠE VEDNO...

Daniel V. LEVSKI

PREBERITE VSI!

POSEBEJ PA ŠE TISTI, KI MISLITE DRUGAČE

DELOVNI ŠTUDENT – ČLOVEK

ŠTUDIJ je družbeno potrebna in koristna dejavnost, je imperativ modernega časa in socializma. Vrednotimo ga kot DELO, ker to tudi je. (MANIFEST SŠ LVZ)

Pojavna oblika propadanja svetovnega visokošolskega režima se kaže kot kriza konkretnih oblik študija. Razvoj znanosti in s tem (ob tem) razraščanje mehanizmov, ki vse bolj neposredno obvladujejo človekovo zavestno (njemu samemu lastno predstavo o sebi samem kot subjektu vseh sprememb) delovanje, se s „transcendentno redukcijo“ reducira na vprašanje učinkovitosti te iste znanosti in teh istih mehanizmov. Človek kot „transcendentirani“ subjekt postaja vsega sumljivo – subjektivnega očiščeni objekt, tako da ostane znanost rezultat in zadnji cilj tistih človekovih prizadevanj, ki postajajo zaradi sebi-zadostne znanosti vse bolj odveč. Znanost lahko zdaj kot samostojen subjekt kreira vsa nadaljnja človekova prizadevanja, človek se prek znanosti odtuja samemu sebi, sebe prepozna prek znanosti, lastna podoba je samo še znanstvena podoba. Znanstveno prepoznavanje (prepoznavati se prek znanosti) pa ustreza (zaradi zdaj že odtujene zavesti!) strukturni in funkcionalni analizi tudi človeka samega. Kriza človeka se tako kaže le še kot kriza konkretnih oblik njegove eksistence.

Zato ni prav nič čudno, če so vsa prizadevanja v svetu za spremembo univerze usmerjena prav k zunanjim znakom krize – množica študentov, vedno daljši čas študija (ekstenzivnost, neučinkovitost Ko razmišljamo o naštetih (in drugih) problemih, moramo ohraniti največjo možno mero strpnosti; spopad z mentaliteto, ki začne razreševati probleme visokošolskega študija iz omenjenih izhodišč, ni nov, pa tudi konec ga ne bo tako hitro.

Razčlovečenje človeka dobiva na univerzi najbolj kričeče oblike, njihovo razreševanje pa poteka v skladu z rešitvami v celi družbi. Mislili smo, da je človek pokopal boga, toda vse bolj lahko ugotovljamo, da je bila na pogrebu Znanost, kot „delegat“ človeškega duha, kot največ, kar človek je, kot znanstveni človek. Toda to ni bila človeška znanost, bila je znanost, ki se je iztrgala iz človeških rok in ga je podredila v sredstvo svojih „avtonomnih“ ciljev. (S tem smo pri problemu ekologije, poletov v vesolje, ko človeštvo! občuduje sebe samo, ZNANOST pa se mu niti smeje ne več, ker je smeh nefunkcionalna, odvečna energija . . .).

Na ravni vsega tistega, čemur bi kljub vsemu še lahko rekli človečnost – kultura, prosti čas, zabava . . . , se ta ista znanost pojavlja kot zveličano sredstvo, ki ima pripravljene odgovore (obrazce, kalupe) na vsa vprašanja: od čisto materialnih do najbolj intimnih, osebnih stisk.

Da se po vsem tem ne bi napačno razumeli, moramo bralcu povedati, da npr. sociologija kot znanost (znanje, poznavanje) o družbi sama po sebi ne pomeni nič. Njen položaj, njena razširjenost oziroma uporabnost so razsežnosti, ki jo (vključno s predmetom in metodo, seveda) opredeljujejo kot to, kar je – znanost. In to, kar sociologija je, to so strukturne, funkcionalne in teoretične (slednje običajno kot zgodovinska dimenzija družbenosti) analize, ki služijo! za preverjanje stanj in odnosov, iz česar sledijo politične! (znanstvene) spremembe.

Bolj kot kar koli drugega, je kultu znanosti podrejena prav univerza, ki je že po definiciji „znanstvena ustanova“; in ker se je z razvojem znanosti razvijala tudi univerza (ko se je torej razvijala znanost tudi na univerzi), je prišla danes v položaj, ko mora najbolj neposredno odgovarjati zahtevam znanosti – obliko in način vzgoje in izobraževanja mora podrediti zahtevam, ki jih pred njo postavlja znanost! To pomeni, da mora spremeniti način dela – študij mora postati učinkovit, ustrezati mora zahtevam „prakse“ (ki niso nič drugega kot zahteve razvite znanosti), producirati mora „določene“ profile itd.

Študent mora zaradi vseh teh zahtev postati vse bolj delaven!, tako delaven, da postane spraševanje po smislu tega dela! odvečno trošenje energije. POMEN študentovega dela je usmerjan v participacijo!, ki služi že spet izključno preverjanju postavljenih zahtev.

Študij – delo postane tako osnovna oblika odtujitve na univerzi. Delovni študent izgublja svojo človečnost! ne da bi se tega zavedal. Še več – študent je aktiven! pripadnik te odtujitve, ne le njen objekt, predmet; študent je nezavedajoči se nosilec realizator odtujevalnega procesa.

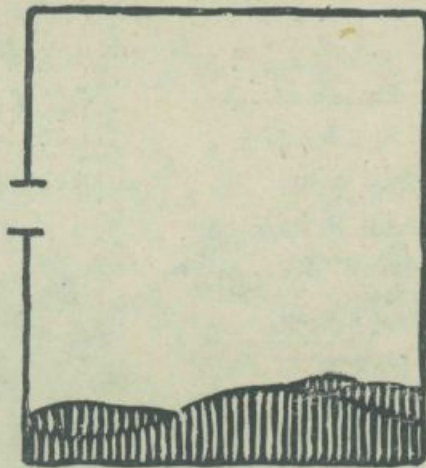
ŠTUDENT – DELAVEC

ŠTUDENT zato ne more imeti položaja družbenega podpiranca, ampak je delavec s pravicami in dolžnostmi, ki jih Ustava daje delovnemu ljudstvu, pravicami in dolžnostmi, prilagojenimi posebnostim študija. (MANIFEST SŠ LVZ)

Položaj znanosti (morda bi bilo bolje, če bi zapisali: razprave o znanosti) pri nas se bistveno ne razlikuje od njene planetarne situacije. Tudi na univerzi se spopadamo bolj s posledicami kot z vzroki „krize visokošolskega izobraževanja“. Ugotovimo, da je socialna struktura študirajočih v očitnem neskladju z vsemi proklamiranimi cilji socialistične revolucije. Pa ja ne bomo rešili problema socialne (razredne) diferenciacije če bomo od te iste strukture zahtevali, naj bolj redno (intenzivneje) študira.

Naj samo ta primer ostane kot eden izmed dokazov, da tudi pri nas prav nerodno posledice zamenjujemo z vzroki.

Razumeti pomeni spreminjati. Pa pogledjmo, kako. Za to in takšno univerzo so odgovorni vsaj trije udeleženci (vpliv in „vodilno“, „avtonomno“ vlogo znanosti ne bomo posebej ome-

njali, ker smo ji posvetili prvi del razmišljanja in naj bo torej implicitno prisotna do konca teksta): študent, tisti, ki ga vzgajajo; profesor, tisti, ki vzgaja; družba, tisti, ki v oba investira. V tem „tripartitem“ sistemu je bilo zadnjih dvajset let vse v najlepšem redu. To sicer ne pomeni, da se ni nič spreminjalo, nasprotno, ves čas smo študij reformirali – „univerzitetna reformacija“ je dokaz, da so naše velike želje po velikih spremembah ali na ravni revizije pojavnih oblik „krize“ ali pa pomenijo samo ustrezen odgovor na zahteve znanosti (ki se pojavlja kot „čista“ znanost ali kot „praksa“). Zavedati se tega položaja pomeni ZNOTRAJ univerze spreminjati. Pustimo ob strani zahteve družbe (o teh na koncu) in pogledjmo, kaj in kako je mogoče spreminjati na univerzi sami.

V aktivnem odnosu do vzgoje in izobraževanja so tu študenti, profesorji in asistenti (ne več študenti, še ne profesorji – z vsemi zahtevami, ki temu specifičnemu položaju ustrezajo, zato jih posebej ne omenjamo). O profesorjih, o tako imenovanih subjektih, nosilcih vzgoje in izobraževanje tudi ni potrebno govoriti, ker je delo! krog teh tovrstev določen s pravicami in dolžnostmi, ki izhajajo iz dela, ki jim ga (kot takega, kot delo) je družba priznala (pomeni, da je to delo družbeno koristno in potrebno).

Torej, študenti.

Univerza zahteva od njih izpolnjevanje dolžnosti, ki jih sprejmejo z vstopom na to institucijo. In ne samo to – ves čas se poudarja, da mora študent kot subjekt! vzgojno izobraževalnega procesa sodelovati v vseh dejavnostih – od prve (ki je praviloma, z različnim uspehom, tudi zadnja), tj. od izpitov do družbene aktivnosti (vključno s sodelovanjem v raziskovalni dejavnosti). Univerza torej od študenta zahteva delo! – krog, ki je po predmetu in načinu identičen z obsegom profesorjevega dela. In to je dobro, ker samo tako lahko na univerzi interpretiramo Marxovo tretjo tezo o Feuerbachu, samo vsestransko vključevanje študenta v vzgojno izobraževalni proces na univerzi lahko imenujemo REVOLUCIONARNA PRAKSA.

(se nadaljuje)

Boris MUŽEVIČ

Pred nekaj meseci se je v slovenskem strip-prostoru dokončno uveljavila nova mladinska revija – Politikin Zabavnik. Verjeli smo, da bo to res nova, socialistično usmerjena oblika zabave, saj so zakoni izpred leta dni takorekoč prepovedali ves šund in pornografijo. Žal pa nas je nova revija v svoji številki z dne 28.XII.1973 globoko razočarala. Kljub vsem komisijam in svetom za tisk je uspelo uredništvu Zabavnika vtihotapiti določene sekvence pornografsko usmerjenega stripa. In kar je še najbolj žalostno, strip izhaja izpod peresa naših, jugoslovanskih avtorjev N. Lekiča in L. Sredanoviča, nosi pa ime TILLEN-TROP IN VESNA-SAPIENS. Ne bomo se spuščali v moralistična razpravljanja, ampak bomo bralcem predočili lascivno sceno, ki je brez dvoma travmatizirala mlade in nedolžne bralce.

Komentar je prav gotovo odveč.
Ljubljana, 10.1.1974

Uredništvo

PRESEDNIK NIXON

– PRESEDNIK ALI DIKTATOR?

Priskrbite si podatke o tem takoj.
60-minutni detajlni dokument
o rasti ameriškega fašizma.

Pošlji 2 \$ cash, znamke ali blank check
na naslov: AAF, 880 WRIGHT ROAD N.,

Santa Rosa, CA 95401

RAMPARTS

PRESIDENT NIXON—President or Dictator? Get facts now. 60-minute detailed documentary on growth of American fascism. Send \$2.00 cash, stamps, or blank check to AAF, 880 Wright Road N., Santa Rosa, Ca 95401.

RAMPARTS 63

